

Ministerul Educației al Republicii Moldova

CURRICULUM
NAȚIONAL
NAȚIONAL

LIMBI STRĂINE I

Curriculum pentru clasele a X-a – a XII-a

Știința, 2010

Aprobat: la ședința Consiliului Național pentru Curriculum, proces-verbal nr. 10 din 21 aprilie 2010; prin Ordinul Ministerului Educației nr. 244 din 27 aprilie 2010.

Elaborat în cadrul Proiectului „Modernizarea și implementarea curriculumului din învățământul secundar general și dezvoltarea standardelor educaționale din perspectiva școlii prietenoase copilului”, finanțat de Reprezentanta UNICEF în Republica Moldova.

Editat în cadrul Proiectului „Educația de calitate în mediul rural din Moldova”, finanțat de Banca Mondială.

Echipele de lucru:

Curriculumul modernizat (2010): *Guțu Ion*, doctor conferențiar, USM, coordonator; *Brînză Eugenia*, consultant, Ministerul Educației, coordonator; *Gorea Ana*, doctor conferențiar, USM; *Șapa Elena*, doctor conferențiar, USM; *Voroniuc Silvia*, grad didactic superior, LT „Prometeu-Prim”, Chișinău; *Lisnic Tamara*, lector superior, USM; *Vatamaniuc Aurel*, doctor, I.Ș.E.; *Petcu Tatiana*, grad didactic superior, LT „Gh. Asachi”, Chișinău; *Caraivan Ana*, grad didactic superior, LT „M. Kogălniceanu”, Chișinău; *Genunchi Elena*, grad didactic superior, LT „Hyperion”, Chișinău; *Covali Leonid*, grad didactic I, LT „Cervantes”, Chișinău; *Mîrzenco Zinaida*, grad didactic I, LT „Cervantes”, Chișinău; *Kojuško Ludmila*, grad didactic superior, LT „D. Alighieri”, Chișinău; *Botnari Violeta*, grad didactic superior, LT „D. Alighieri”, Chișinău; *Gafton Loreta*, grad didactic superior, LT „M. Eminescu”, Chișinău; *Abramova Oxana*, grad didactic superior, LT „Pușkin”, Chișinău; *Cazacu Angela*, grad didactic I, LT „N. Iorga”, Chișinău; *Frumuzachi Victoria*, grad didactic I, DGETS, Chișinău.

Programele la limba turcă: *Bilal Taştekin*, prof. de limba turcă, grad didactic II, LT „Orizont”, filiala Ciocana, masterand; *Osman Aytekin*, prof. de limba turcă, LT „Orizont”, filiala Ciocana, grad didactic II, masterand; *Nasuh Güneş*, prof. de limba turcă, LT „Orizont”, filiala Ciocana, grad didactic II, masterand; *Orhan Erturan*, prof. de limba turcă, LT „Orizont”, filiala Buiucani, grad didactic II, masterand; *Erkan Yılmaz*, prof. de limba turcă, LT „Orizont”, filiala Buiucani, grad didactic II, masterand.

Ediția 2006: *Guțu Ion*, doctor conferențiar, USM, coordonator; *Balaban Teodor*, doctor conferențiar, USM, coordonator; *Brînză Eugenia*, consultant, ME, coordonator; *Guțu Aneta*, doctor conferențiar, ULIM; *Dumbrăveanu Ion*, doctor habilitat, profesor universitar, USM; *Gorea Ana*, doctor conferențiar, USM; *Șapa Elena*, doctor conferențiar, USM; *Burdeniuc Galina*, doctor habilitat, profesor universitar, USM; *Lisnic Tamara*, lector superior, USM; *Gărbălău Veronica*, conferențiar, I.Ș.E.; *Cincilei Cornelia*, doctor conferențiar, USM; *Radu Zinaida*, doctor conferențiar, ULIM.

Echipa de revizuire a curriculumului: *Guțu Ion*, doctor conferențiar, USM; *Abramova Oxana*, grad didactic superior, LT „Pușkin”, Chișinău; *Cojuhari Natalia*, grad didactic I, LT „M. Eminescu”, Bălți; *Dușciac Margarița*, grad didactic superior, LT „Mircea Eliade”, Chișinău; *Linda Gajdusec*, doctor, specialist în limba engleză, SUA; *Gisca Maria*, grad didactic superior, Liceul „Prometeu Prim”, Chișinău; *Iastremșchi Virginia*, grad didactic superior, LT „Nicolae Iorga”, Chișinău; *Orfin Zinaida*, grad didactic superior, LT „M. Eminescu”, Singerei; *Toma Tatiana*, grad didactic I, LT „Petru Movilă”, Chișinău; *Țurcanu Aurora*, grad didactic I, LT „Liviu Rebreanu”, Chișinău; *Varsulenco Tatiana*, grad didactic I, LT „Ștefan Vodă”, Vadul lui Vodă.

Descrierea CIP a Camerei Naționale a Cărții

Limbi străine: Curriculum pentru cl. a 10-a–a 12-a / Min. Educației al Rep. Moldova. – Ch.: Î.E.P. Știința, 2010 (Tipografia „Elena V.I.” SRL). – ISBN 978-9975-67-679-3. – (Curriculum național).

[Pt.] 1-a. – 2010. – 52 p. – Bibliogr.: p. 51–52 (40 tit.). – ISBN 978-9975-67-680-9

811(073.3)

Imprimare la Tipografia „Elena V.I.” SRL, str. Academiei, 3; MD-2028, Chișinău, Republica Moldova

ISBN 978-9975-67-679-3

ISBN 978-9975-67-680-9 (Partea 1-a)

© Ministerul Educației al Republicii Moldova. 2010

© Întreprinderea Editorial-Poligrafică Știința. 2010

PRELIMINARII

Concepțiile curriculare precedente au vehiculat în permanență ideea că un curriculum școlar trebuie să răspundă nevoilor societății per ansamblu și ale educației în special, să reflecte și să promoveze modernizarea procesului de învățământ ca o consecință a schimbărilor ce au intervenit în sistemul educațional după apariția sa, să reflecte prompt și să se racordeze adecvat la noile provocări ale relației pedagogice *proiectare–predare–învățare–evaluare*, să reevalueze viziunea științifico-didactică a conectorilor asupra unor componente curriculare, să se responsabilizeze față de sugestiile parvenite dinspre experiența școlară a profesorilor în calitatea lor de actualizatori ai prezentului document, să comensureze viabilitatea și fiabilitatea obiectivelor propuse pentru formare cu performanțele obținute de elevi.

Necesitatea modernizării și revizuirii *Curriculumului la Limbi străine I* este dictată de data aceasta de perspectiva trecerii de la modelul de proiectare curriculară centrat pe obiective la modelul centrat pe **competențe**. Precedentele curriculumuri de limbi străine promovau într-o formă sau alta, îndeosebi în cadrul obiectivelor generale ale disciplinei, formarea variatelor tipuri de competențe (lingvistice, comunicative, culturale, metodologice, atitudinale etc.), avînd în varianta Curriculumului de franceză pentru clasele bilingve (CFCB) din Republica Moldova (Chișinău, 2008) o vastă gamă de competențe valabile pentru formare în această arie curriculară. Merită să subliniem faptul că definitivarea unui sistem efectiv de competențe reprezintă un proces de durată, cu caracter transversal și interdisciplinar, așa încît formarea reală a unei competențe ar ține de sfîrșitul unei trepte școlare, pe cînd în cadrul unei lecții, a unui modul, tri/semestru ar fi corect să se vorbească despre elaborarea și formarea de sub-competențe prin intermediul fostelor obiective de referință.

Importanța comunicării în limba străină este mai nou percepută și dedusă din prezența acesteia printre *competențele-cheie* europene destinate educației pe tot parcursul vieții, iar la treapta învățământului liceal ține de sensibilizarea valorii limbii străine ca mijloc prioritar de a accede la surse internaționale de informare și de documentare ce promovează valori individuale și general-umane, ca instrument efectiv de abordare și realizare a unui nivel mai înalt de cultură generală și de civilizație, de maturizare spirituală și intelectuală, de comunicare interpersonală și interculturală. Limba străină în ciclul liceal oferă elevilor o diversitate mai mare de conținuturi, adică formează un nivel mai înalt de competențe în raport cu cele achiziționate la treapta gimnazială, în globalitatea lor acestea fiind lărgite. Faptul demonstrează complexitatea acestui fenomen pentru Homo Europaeusul contemporan, întrucît sînt puse în valoare abilități de a recepta, înțelege, produce și a interpreta enunțuri, gânduri, sentimente și fapte, atît în formă orală, cît și scrisă (audiere, vorbire, citire și scriere), într-o gamă adecvată de situații sau contexte sociale definite de Cadru European Comun de Referință pentru Limbi (CECRL) – *profesional, public, educațional, personal* – și care sînt racordate la interesele, dorințele și nevoile individului. Totodată, domeniul *comunicării* propriu limbii străine apelează și la deprinderi de interacțiune și mediere, care în concepția americană a Curriculumului de limbi străine din Massachusetts (CLSM), actualizată în varianta CFCB din 2008, poate fi completat și de alte domenii curriculare. Acestea

sînt domeniile *culturii* (formarea competențelor socio/pluri/interculturale prin cunoașterea culturii țărilor a căror limbă este studiată), al *comparației* (formarea mai ales a competențelor metodologice în baza deprinderii de a învăța să înveți), al *conexiunii* (formarea mai ales a competențelor interdisciplinare în baza ariilor disciplinare apropiate) și al *comunității* (formarea mai ales a competențelor civice de ordin atitudinal și axiologic în cadrul comunității de origine (a limbii materne) și a celei de primire (a limbii străine). Toate domeniile menționate au completat în ascensiune formările la treptele precedente de școlarizare și sînt pertinente formării generale a individului la treapta liceală.

Revizuirea și modernizarea *Curriculumului de Limbi străine I* pentru ciclul liceal au luat în considerare o serie de factori printre care:

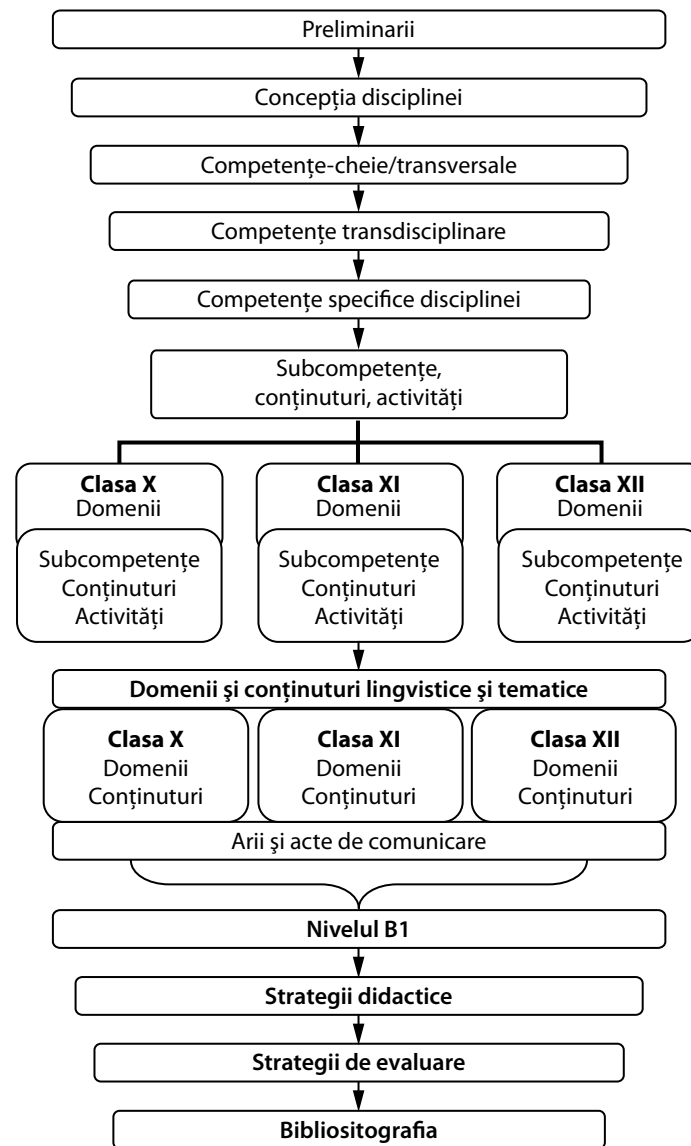
- particularitățile sistemului de învățămînt liceal din Republica Moldova;
- experiența națională și internațională a conceperii și elaborării curriculumurilor de către comunitatea profesorală din republică;
- integritatea concepției curriculare la nivelul ciclului liceal și asigurarea continuității în raport cu ciclul gimnazial în predarea axată pe context și nevoile de comunicare ale elevului;
- recomandările documentelor europene privind achiziționarea competențelor-cheie în cadrul învățămîntului obligatoriu;
- necesitatea tipologizării competențelor și plasării lor în domenii concrete de formare curriculară;
- conformarea competențelor liceenilor la nivelurile de performanță ale CECRL;
- coordonarea conținuturilor educaționale cu disciplinele limitrofe ale ciclului liceal;
- ajustarea conținuturilor educaționale la particularitățile psihofiziologice ale elevilor din ciclul liceal;
- oferirea unui răspuns adecvat cerințelor sociale exprimat în termeni de achiziții finale ușor de evaluat la încheierea învățămîntului liceal.

În acest context, *Curriculumul* la disciplina *Limbi străine I* pentru treapta liceală pune accentul pe dezvoltarea competențelor de comunicare și interacțiune, astfel încît elevul să poată să recepteze și să producă mesaje orale și scrise corecte și adecvate. Reprezentînd ciclul final pentru formarea cunoștințelor, aptitudinilor, atitudinilor și valorilor în domeniul limbilor străine, liceul contribuie la stabilirea gradului de intelectualitate și a nivelului de cultură a personalității elevului în stare să înțeleagă, să depoziteze, să păstreze și să recepteze în permanență nu numai valorile culturii autohtone, dar și cele ale culturilor universale cu sprijinul gratuit al limbilor străine studiate.

Avînd în vedere faptul că elevii au deja o experiență de opt ani de învățare a *Limbi străine I*, precum și că ei posedă variate tipuri de competențe, îndeosebi cele de comunicare în diverse sfere ale vieții cotidiene, concepțiile curriculare sînt canalizate spre:

- dezvoltarea plenară a autonomiei elevului;
- perfecționarea exploatării limbii străine în manieră interactivă;
- introducerea unui număr mai mare de variabile din domeniul sociointercultural al limbilor și civilizațiilor alofone studiate;

Structura *Curriculumului la Limbi străine I* pentru ciclul liceal

- formarea individualității poliglote, multilateral dezvoltate în baza valorilor culturii naționale și general-umane.

Toate aceste competențe sînt centralizate pe cele trei sfere de dezvoltare a personalității: cognitivă (intelectuală), tehnologică (psihomotrică) și atitudinală (motivațional-afectivă). Obiectivul major la nivel de liceu este de *a-i determina pe elevi să facă față fără pregătire majorității situațiilor de comunicare pe teme familiare și de activitate cotidiană, folosind texte simple și coerente*, adică să atingă conform descriptorilor CECRL la *Limbi străine I nivelul B1* la toate tipurile de competențe în comprehensiune, producere/interacțiune, oral și scris.

Fundamentul teoretic și metodologic al *Curriculumului de Limbi străine I* pentru învățămîntul liceal are un caracter sistemic și este determinat de o serie de factori de ordin social, politic, economic, cultural, pedagogic și psihologic, pe care au fost axate subcomponentele de bază din structura ce este prezentată mai sus.

În calitate de parte componentă a *Curriculumului Național pentru învățămîntul preuniversitar din Republica Moldova*, prezentul *Curriculum* vizează ca beneficiari direcți profesorii de limbi străine și cei din aria curriculară apropiată, pentru a-i familiariza cu noile viziuni curriculare în domeniu, cu concepția actuală a disciplinei, cu tipurile de domenii și competențe/subcompetențe necesare formării elevului de liceu. Concepătorii de manuale sînt invitați să valorifice această varietate de domenii și competențe/subcompetențe în baza conținuturilor lingvistice și tematice recomandate pentru a elabora manuale conforme standardelor educaționale naționale, europene și internaționale.

Administrarea disciplinei

Statutul disciplinei	Aria curriculară	Clasa	Nr. de unități de conținuturi pe clase	Nr. de ore pe an
Obligatoriu	Limbă și comunicare	a X-a a XI-a a XII-a	3 unități de conținut în evoluție de la an la an	102 102 102

Notă: Unitatea de conținut echivalează cu o temă majoră a disciplinei *Limbi străine I*.

I. CONCEPȚIA DIDACTICĂ A DISCIPLINEI

Concepția disciplinei *Limbi străine I* asigură o continuitate logică a concepției studierii de limbi străine proprii ciclului gimnazial și se axează cu preponderență pe aspectul comunicativ și abordarea acțională a limbii, care vor determina obiectivul major al predării-învățării-evaluării limbilor străine în ciclul liceal. Anii de liceu vor servi drept perioadă decisivă în acumularea și extinderea competențelor de comunicare în limba străină, în orientarea spre o alegere profesională universitară, în cultivarea atitudinilor respective la formarea viitoarei personalități, în reactualizarea dialogismului intercultural și sociocultural, în interiorizarea valorilor europene. Prezentul *Curriculum* definește **competența** ca un ansamblu

sistem integrat de cunoștințe, capacități, deprinderi și atitudini, acumulate de elevi prin învățare și mobilizate în contexte specifice de realizare, adaptate vârstei elevului și nivelului cognitiv al acestuia, în vederea rezolvării unor probleme cu care acesta se poate confrunta în viața reală. Competențele urmează a fi formate în baza subcompetențelor și a obiectivelor de referință pîna la finele învățămîntului preuniversitar și fiecare individ are nevoie de ele pentru afirmarea deplină a personalității sale, a spiritului cetățeniei active, a incluziunii sociale și a necesității de angajare pe piața muncii sau pentru o orientare profesională spre studiile universitare de licență.

Curriculumul revizuit reflectă, ca și la treptele de școlaritate precedente, deplasarea accentului de pe procesul de predare pe procesul de învățare, reliefează predominanța rezultatelor în fața ofertelor, reiterează importanța învățămîntului formativ-dezvoltativ în fața celui informativ-reproductiv. Conținuturile educaționale necesită a fi desconggestionate și transformate în realități funcționabile, care promovează autonomia, creativitatea, adaptarea la caracterul labil al realității, ingeniozitatea elevilor. Ancorarea pe competențe (extinderea și aprofundarea cunoștințelor lingvistice, a deprinderilor comunicativ-discursive, a reprezentărilor socio/pluri/interculturale, a abilităților metodologice, a atitudinilor și valorilor fundamentale) trebuie de asemenea corelată cu particularitățile de dezvoltare intelectuală, psihologică și de vîrstă ale elevilor. S-au luat în considerare și noile aspecte ale învățămîntului liceal, cum sînt, de exemplu, cele ce țin de pregătirea formativă a elevilor care, după susținerea examenului de bacalaureat, se vor încadra direct în cîmpul muncii. La fel de importante sînt și particularitățile specializării aprofundate în domeniul limbilor străine a elevilor ce aspiră la continuarea studiilor în învățămîntul universitar și care conform Procesului de la Bologna trebuie să asigure mobilitatea în spațiul european comun. S-a ținut cont și de faptul că pentru unii absolvenți ai liceelor studiile se vor termina la această etapă, ei urmînd să achiziționeze toată paleta de competențe pentru utilizarea autonomă a limbii străine studiate în activitatea lor socială și profesională; pentru alții etapa liceală va servi drept pistă ascendentă spre asimilarea unor noi competențe.

Dat fiind faptul că nivelurile de pregătire ale elevilor admiși în învățămîntul liceal sînt diferite, demersul educațional se va structura în mod diferențiat, așa încît clasa a X-a va proceda la omogenizarea, consolidarea și extinderea competențelor dobîndite în gimnaziu, clasa a XI-a – la extinderea și aprofundarea acestor competențe, iar clasa a XII-a – la aprofundarea și sistematizarea competențelor achiziționate în etapa liceală cu eventuala orientare spre studiile de licență.

Concepția disciplinei la *Limbi străine I* prevede o serie de **repere epistemologice** care propun asimilarea unor termeni cu caracter special, necesari nu numai comprehensiunii noțiunilor prezentului curriculum, dar și bunei funcționări a procesului de implementare a conținuturilor sale la variate niveluri. Lista nu poate fi exhaustivă, ci doar orientativă, urmînd a fi completată mai în detalii de ghidurile la curriculum. Propunem în ordine alfabetică tîlmăcirea următorilor termeni-cheie:

Abordare hermeneutică – activitatea de tîlmăcire sau interpretare a textelor ce necesită o explicare/comentare a situațiilor de comunicare și a propriei activități

(depistarea aspectelor semantice ale textului, descifrarea structurii limbajului poetic, efectuarea comentariului literar, interpretarea proprie a mesajului literar, expunerea impresiilor postlecturale, exprimarea de atitudine și motivații, acceptarea/nonacceptarea valorilor textului etc.).

Abordare semiotică – activitatea de descifrare (decodare, analiză, discernere, sinteză, discriminare etc.) a sensurilor imanente ale situației de comunicare (ale textului literar/nonliterar), a sistemelor limbii și a structurilor de limbaj.

Act de comunicare – forma de manifestare, orală sau scrisă, de receptare sau exprimare a individului, prin acte concrete de vorbire structurate pe cele patru deprinderi integratoare, prin intermediul cărora se realizează comunicarea.

Autoevaluarea – activitatea de încurajare a elevilor să mediteze asupra obiectivelor propuse și a rezultatelor obținute în baza aspectelor calitative ale competenței/performanței lor.

Capacități de comunicare – totalitatea cunoștințelor, competențelor și atitudinilor unei persoane care fac posibilă comunicarea.

Competență civică (atitudinal-axiologică) – depistarea, discernerea și interiorizarea critică a valorilor universale/naționale, a cunoașterii specificului etnocultural al comunității de origine și de primire și a formării de atitudine.

Competență comunicativ-discursivă – capacitatea de a construi și organiza discursul oral sau scris, de mărime diferită, în baza modelelor studiate (descriptive, narrative, argumentative) prin găsirea de soluții în acoperirea unor lacune lingvistice în lipsa cuvântului sau sintagmei potrivite, recurgându-se la gest, mimică, acțiune onomatopeică, reformulare a frazei etc.

Competență lingvistică – aptitudinea de a comunica prin cunoașterea sistemului limbii respective (ortoepie, ortografie, lexic, semantică, gramatică etc.).

Competență pluri/interculturală – cunoașterea și apropierea valorilor culturale (artistice, literare etc.) ale țării limba căreia se studiază.

Competență pragmatică – deprinderea de a întrebuința în mod oportun forme ale limbajului pentru actualizarea intenției adecvate de exprimare în contexte sociale respective.

Competență socială – capacitatea individului de a angaja interacțiuni în scopul realizării unor activități sociale.

Concepție a disciplinei – felul sau maniera în care poate fi structurată sau concepută o viziune științifico-didactică integrată asupra unei discipline și a compartimentelor ei.

Deprinderi integratoare – ansamblu de aptitudini acumulate într-o formă integrată în cadrul procesului de predare-învățare a limbii străine.

Domeniu – mare sector al vieții sociale în care se realizează intervențiile actorilor sociali (CECRL).

Educație lingvistică – formarea capacităților de comunicare prin cunoașterea sistemelor unei limbi și actualizarea acestora la nivelul celor patru deprinderi integratoare (audierea, vorbirea, lectura și scrierea).

Educație literară – formarea orientată a cititorului de literatură artistică originală prin intermediul decodării și interpretării operelor literare.

Performanțe – actualizarea sau transferul competențelor în contexte reale și inedite de exploatare a limbii străine. Competențele din curriculum conțin și performanțele.

Perspectivă acțională – abordarea uzajului și a învățării unei limbi prin acțiuni efectuate de oameni care, în calitate de indivizi sau actori sociali, dezvoltă în contexte și condiții variate un ansamblu de competențe generale, și anume: competența de comunicare verbală.

Sarcină – orice obiectiv acțional pe care actorul și-l propune să-l atingă, ajungând la un rezultat anumit în funcție de o problemă anumită, de o obligație, de un scop pe care și l-a fixat (CECRL).

Sistem lingvistic – ansamblu complex de domenii lingvistice (fonetica, fonologia, lexicologia, morfologia, sintaxa, stilistica, ortografia și punctuația) care formează un tot întreg, organizat pe baza anumitor relații ce se condiționează și se influențează reciproc.

Text – enunț transfrastic coeziv și coerent ce permite să fie exploatat ca unitate de analiză și interpretare în procesul de predare-învățare-evaluare a limbii străine prin caracterul pluridimensional și multifuncțional al conținutului său lingvoliterar, sociocultural și axiologic. Textele pot fi propuse în funcție de genul literar (poezie, proză, dramă), codul narativ (poem, poveste, roman, anunț, baladă, scrisoare, odă etc.), modalitate de expunere a conținutului (descriptiv, narativ, explicativ, argumentativ, injunctiv etc.), formă a realizării (oral, scris, interviu, monolog etc.), structură propusă (fragment sau operă integrală). Funcția polivalentă a textelor permite formarea competențelor/subcompetențelor de ordin diferit: lingvistică, comunicativ-discursivă, pluri/interculturală, metodologică, civică etc.

Concepția are la bază variate **principii de proiectare-realizare a procesului didactic** la limbile străine printre care vom menționa:

- *principiul abordării funcționale și acționale* prin care se promovează comunicativitatea drept funcție de bază a limbii și se realizează plenar atât la capitolul prezentării conținuturilor lingvistice, cât și la capitolul acumulării și actualizării ariilor conceptual-tematice în funcție de context;
- *principiul continuității și consecvenței* în selectarea și prezentarea materialului de program prin asigurarea legăturii organice dintre conținuturile lingvistice și tematice prezente în ciclul gimnazial și cele ale ciclului liceal;
- *principiul accesibilității* în asigurarea asimilării eficiente a conținuturilor prin expunerea dozată și repartizată eficient a materialului de program de către profesor prin instruirea problematizată, prin limita de toleranță pentru evaluare;
- *principiul abordării complexe* în procesul de predare-învățare a limbilor străine și a actualizării deprinderilor integratoare (comprehensiunea orală/scrisă, exprimarea/interacțiunea scrisă/orală) prin formarea competențelor specifice disciplinei;
- *principiul abordării individualizate* a finalităților și conținuturilor didactice cu o descentrare obiectivă a particularităților de asimilare a conținuturilor lingvistice și tematice a fiecărui elev în parte;
- *principiul abordării interdisciplinare și interculturale* ce presupune o transcendență armonioasă, racordată la cerințele de program, a conținuturilor învățării în funcție de diversitatea disciplinară, metodologică și culturală a ciclului liceal;

- *principiul autonomiei* elevului în procesul de învățare și a sensibilizării faptului că limba străină nu este o simplă disciplină școlară, ci o necesitate imperioasă pentru a contacta cu semenii săi din alte țări, un mijloc important de lărgire a diapazonului de cunoștințe la toate disciplinele, o posibilitate de autoevaluare și autoreglare a activităților sale;
- *principiul motivației de a învăța* care se impune la toate ciclurile și este important pentru a stabili acțiunile profesorilor pe nevoile, interesele și resursele elevului. Dacă la ciclurile precedente motivația de a învăța vine din partea profesorului, atunci la nivel de liceu motivația preia mai ales forma *automotivației* în virtutea spiritului mult mai dezvoltat al autonomiei elevului.

II. COMPETENȚE-CHEIE/TRANSVERSALE

Competențele-cheie sau *competențele transversale* vin să reprezinte niște modele care derivă din structura personalității și din cea a experienței sociale în sens larg, vizând în mod sintetic formarea variatelor abilități de a ști, a ști să faci, a ști să înveți, a ști să fii, pe care elevul poate să le aproprieze nu numai pe durata traseului său școlar, ci și de-a lungul vieții. Prin esența lor, competențele-cheie, elaborate de Grupul de lucru B al Comisiei Europene în noiembrie 2004, reprezintă un pachet multifuncțional și transferabil de cunoștințe, abilitați și atitudini, capabil să funcționeze în calitate de suport activ pentru învățarea ca parte a educației ce se realizează pe tot parcursul vieții și constituie baza necesară tinărului pentru a se realiza ca personalitate și pentru a izbuti să facă față concurenței de pe piața muncii de astăzi. În viziunea Comisiei Europene pot fi distinse opt tipuri de competențe-cheie, dar care ar putea fi completate cu încă două, așa încât să putem deosebi în final zece tipuri, printre care:

1. Competențe de comunicare în limba maternă/limba de stat;
2. Competențe de comunicare într-o limbă străină;
3. Competențe de învățare/de a învăța să înveți;
4. Competențe interpersonale, civice, morale;
5. Competențe de bază în matematică, științe și tehnologie;
6. Competențe digitale, în domeniul tehnologiilor informaționale și comunicaționale;
7. Competențe culturale și interculturale;
8. Competențe antreprenoriale;
9. Competențe acțional-strategice;
10. Competențe de autocunoaștere și autorealizare.

Conform acestei concepții, comunicarea în limba străină a fost și rămîne o competență fundamentală, mai ales în noile circumstanțe ale deschiderii europene spre colaborare și comunicare interpersonală și interculturală, a promovării mobilității școlare, universitare și profesionale. Prin comunicarea într-o limbă străină se presupune abilitatea elevului de a actualiza competențe generale de comunicare asemănătoare celor destinate pentru comunicarea în limba maternă: comprehensiunea mesajelor orale și scrise, producerea mesajelor orale/scrise și interacțiunea într-un registru adecvat contextului comunicării, nivelului de competențe și treptei școlare de formare pen-

tru a fi asigurată atât transmiterea mesajului, cât și interpretarea corectă și obținerea efectului scontat. Exprimarea conformă situației, înțelegerea și interpretarea adecvată a unui enunț țin de normele socioculturale ale arealului lingvistic respectiv și de abilitatea individului de a media sau negocia neconflictual, sau parafraza, altfel spus, de competențele socioculturale și civice (atitudinale și axiologice) ale individului implicat în comunicare.

III. COMPETENȚE-CHEIE/TRANSVERSALE ȘI TRANSDISCIPLINARE PENTRU TREAPTA LICEALĂ DE ÎNVĂȚĂMÎNT

Prin prisma acestui tip de competențe, derivate din cele cheie sau transversale, se depășește spațiul unei discipline concrete și se formează următoarele competențe:

Competențe de învățare/de a învăța să înveți

- Competențe de a stăpîni metodologia de integrare a cunoștințelor de bază despre natură, om și societate în scopul satisfacerii nevoilor și acționării pentru îmbunătățirea calității vieții personale și sociale.

Competențe de comunicare în limba maternă/limba de stat

- Competențe de a comunica argumentat în limba maternă/limba de stat în situații reale ale vieții.
- Competențe de a comunica într-un limbaj științific argumentat.

Competențe de comunicare într-o limbă străină

- Competențe de a comunica fără pregătire pe teme familiare și de activitate cotidiană într-o limbă străină.
- Competențe de a interacționa, media și argumenta într-o limbă străină în situații reale ale vieții.

Competențe de bază în matematică, științe și tehnologie

- Competențe de a organiza activitatea personală în condițiile tehnologiilor aflate în permanentă schimbare.
- Competențe de a dobîndi și a stăpîni cunoștințe fundamentale din domeniile *Matematică*, *Științe ale naturii* și *Tehnologii* în coraport cu nevoile sale.
- Competențe de a propune idei noi în domeniul științific.

Competențe acțional-strategice

- Competențe de a-și proiecta activitatea, de a vedea rezultatul final, de a propune soluții de rezolvare a situațiilor-problemă din diverse domenii.
- Competențe de a acționa autonom și creativ în diferite situații de viață pentru protecția mediului ambiant.

Competențe digitale, în domeniul tehnologiilor informaționale și comunicaționale (TIC)

- Competențe de a utiliza în situații reale instrumentele cu acțiune digitală.
- Competențe de a crea documente în domeniul comunicativ și informațional și a utiliza serviciile electronice, inclusiv rețeaua Internet, în situații reale.

Competențe interpersonale, civice, morale

- Competențe de a colabora în grup/echipă, a preveni situațiile de conflict și a respecta opiniile semenilor săi.

- Competențe de a manifesta o poziție activă civică, solidaritate și coeziune socială pentru o societate nondiscriminatorie.
- Competențe de a acționa în diferite situații de viață în baza normelor și valorilor moral-spirituale.

Competențe de autocunoaștere și autorealizare

- Competențe de gândire critică asupra activității sale în scopul autodezvoltării continue și autorealizării personale.
- Competențe de a-și asuma responsabilități pentru un mod sănătos de viață.
- Competențe de a se adapta la condiții și situații noi.

Competențe culturale, interculturale (de a recepta și de a crea valori)

- Competențe de a se orienta în valorile culturii naționale și ale culturilor altor națiuni în scopul aplicării lor creative și autorealizării personale.
- Competențe de toleranță și respect în receptarea valorilor interculturale.

Competențe antreprenoriale

- Competențe de a stăpîni cunoștințe și abilități de antreprenoriat în condițiile economiei de piață în scopul autorealizării în domeniul antreprenorial.
- Competențe de a-și alege conștient viitoarea arie de activitate profesională.

IV. COMPETENȚE SPECIFICE DISCIPLINEI

Competențele specifice disciplinei *Limbi străine I* la treapta liceală reies din competențele-cheie și transdisciplinare și conțin principalele categorii de cunoștințe, capacități, atitudini și valori care se formează prin studierea unei limbi străine în baza diversității domeniilor ei de exploatare, a ierarhiei sistemico-funcționale a limbii în conformitate cu deprinderile integratoare ale studierii și folosirii acesteia ca instrument de comunicare verbală, socio/pluri/interculturală, interdisciplinară, atitudinală și autonomă. În ciclul liceal, competențele specifice asigură o continuitate ascendentă în raport cu cele evocate în *Curriculumul de limbi străine* la ciclul gimnazial prin complexitatea abordării materialului de program, a aprofundării interdisciplinare și interlingvistice, a deschiderilor interculturale și reprezintă perioada finală de școlarizare (3 ani), de definitivare a personalității și a intelectului elevului.

Competențele specifice sînt corelate cu politica statului în sfera educației, alimentează formarea și structurarea competențelor specifice disciplinei în general și a domeniilor și conținuturilor proprii fiecărei limbi străine în parte, orientează definitivarea formelor și mijloacelor de evaluare pe lecții, pe trimestre și ani școlari, subordonînd și orientînd astfel întreaga activitate a cadrelor didactice și a elevilor pe parcursul etapei liceale de formare.

Caracterul polifuncțional și multidimensional al competențelor specifice este concordat cu particularitățile treptei liceale, cu varietatea domeniilor curriculare de exploatare a limbii străine stabilite de concepția europeană a Cadrlui: *public, privat, educațional* (excepție făcînd cel *profesional*) și de cea americană a CLSM, incluzînd la această etapă de școlaritate toată gama domeniială: *comunicare, cultură, conexiune, comparație, comunitate* și avînd ca suport de orientare și actualizare varianta CFCB

din Republica Moldova. Ciclul de liceu lărgeste și aprofundează tipologia de competențe specifice ciclului precedent, așa încît putem vorbi de următoarele domenii și competențe specifice disciplinei:

DOMENIUL COMUNICARE

În cadrul acestui domeniu la *Limbi străine I* sînt formate:

- *competențele lingvistice* care prevăd asimilarea specificului și componentelor sistemului limbii străine la toate nivelurile indispensabile comunicării: ortografic, fonetic, gramatical (morfologia/sintaxa), lexical, stilistic. Aceste competențe se formează prin extinderea, aprofundarea, consolidarea și sistematizarea abilităților lingvistice și a performanțelor adecvate (funcțiile denotativă și gnoseologică ale limbii);

- *competențele comunicative* care servesc la folosirea în practică a competențelor lingvistice, a abilităților de comprehensiune a mesajului scris și oral (înțelegerea, lectura fluentă, expresivă, la viteză), a (re)producerii mesajelor orale și scrise în baza materialului de program atît în situații școlare, cît și extrașcolare. Acest proces se realizează prin extinderea, aprofundarea, consolidarea abilităților comunicativ-discursive și strategice și a performanțelor adecvate (funcțiile comunicativă, fatică, conotativă ale limbii);

- *competențele pragmatice* care permit selectarea strategiei comunicative și racordarea la actul de comunicare concret (inclusiv exploatarea mijloacelor nonverbale în cazul lacunelor lexicale sau utilizarea de sinonime, antonime etc. în situații similare) și care se dizolvă în competența discursivă, de interacțiune sau de mediere. Elevul poate demonstra aptitudini de a comunica, a contacta, a manifesta inițiativă de dialogare, a găsi soluții în cazul unui impas comunicativ apărut în urma lacunelor gramaticale sau stilistice depistate, a percepe constituirea și emiterea diverselor acte de vorbire, indispensabile angajării totale a individului în comunicarea cotidiană și culturală, în procesul de autocunoaștere și autoreflexie. Acest proces are loc prin extinderea, aprofundarea și consolidarea competențelor sociolingvistice și a performanțelor adecvate (funcțiile reprezentativă, acumulativă, pragmatică ale limbii);

Activitățile în acest domeniu curricular contribuie la formarea capacităților lingvistice, comunicative și pragmatice ale elevilor prin dezvoltarea în fuziune a deprinderilor integratoare, de receptare, producere a mesajelor și de interacțiune, de înțelegere a regulilor, normelor și metodelor de structurare a comunicării, prin valorificarea modului de funcționare a limbii la toate nivelurile (fonetic, fonologic, lexical, morfologic, sintactic, discursiv etc.), prin conștientizarea faptului că limba, din punct de vedere structural-funcțional, reprezintă un sistem unitar de semne indisolubil legate între ele și care se condiționează în mod reciproc. Prin achiziționarea acestui tip de competențe elevul, în mod implicit, își dezvoltă capacitățile intelectuale de gândire, reacție, intuiție, abstractizare și interpretare. El se transformă, astfel, într-o personalitate autonomă din punct de vedere lingvistic în stabilirea relațiilor de comunicare, se adaptează la componentele situațiilor reale de comunicare, se integrează activ în diverse dezbateri, schimburi de idei, în expunerea ideilor proprii, a unor opinii, a unor observații critice etc.

Structurate pe modelul comunicativ-acțional și, respectiv, pe câteva direcții fundamentale de activitate curricular-didactică, competențele specifice prevăd că la sfârșitul treptei liceale de învățământ, elevii au abilitatea de:

- a audia, a înțelege și a interpreta de sine stătător o amplă varietate de mesaje, orale și scrise, emise de interlocutori sau de mijloace de comunicare în masă a informației, utilizând în acest scop competențele comunicative achiziționate la treptele precedente de școlaritate;
- a produce o amplă varietate de mesaje, orale și scrise, utilizând în mod autonom și personal tehnicile și procedeele de elaborare a mesajelor, coerența și coeziunea discursivă, în deplină conformitate cu situațiile concrete de comunicare;
- a considera lectura: a) un mijloc important de achiziționare de noi cunoștințe; b) o sursă nepuizabilă de dezvoltare perceptivă, imaginativă, intelectuală, motivațional-afectivă, de gândire creativă etc.; c) un instrument de divertisment și de îmbogățire a bagajului cultural, utilizând în acest scop tehnicile adecvate pentru decodarea și interpretarea în plan semiotic și hermeneutic a textelor literare și nonliterare;
- a structura dimensiunea expresivă a personalității prin însușirea și reproducerea unui vocabular emotiv cât mai variat și a unor anumite structuri frastice prin antrenarea mijloacelor extralingvistice de comunicare (gesturi, mimică, postura corpului, intonație etc.), prin folosirea adecvată a figurilor de stil etc., creînd în acest scop situații de comunicare adecvate, utilizând un limbaj cât mai autentic și spontan, apelînd la o gamă vastă de activități (discursuri, simulări, mese rotunde, joc de roluri etc.).

Acest tip de competențe este primordial pentru disciplina dată și va fi supus, în raport cu alte tipuri de competențe, evaluării multiple și diverse pe tot parcursul educațional al treptei liceale.

DOMENIUL CULTURĂ

În cadrul acestui domeniu la *Limbi străine I* sînt formate:

- *competențele interculturale*, alături de cele *sociopluriculturale* de la etapele precedente, care presupun achiziționarea cunoștințelor, aptitudinilor și atitudinilor necesare orientării în spațiul cultural al țării alofone (film, muzică, pictură, arhitectură, dans etc.). La sfârșitul ciclului liceal elevul poate dovedi abilități de cunoaștere a principalelor jaloane de ordin geografic, istoric, social și cultural ale țării alofone, de sensibilizare a importanței limbilor și literaturilor străine ca mijloc de comunicare națională și internațională, de îmbogățire a patrimoniului general-uman universal, de conștientizare a indispensabilității integrării diferitor culturi de pe glob în contextul mondializării socioeconomice și a politicii plurilingvismului multinațional.

Procesul de predare-învățare-evaluare a limbilor străine presupune, de asemenea, să asigure premisele de extindere și aprofundare a reprezentărilor pluri/interculturale în sensul de deschidere a elevului către tezaurul spiritual al țării alofone: realități

spatiale, vitale, fapte istorice, sociale, economice, tehnologice, artistice etc. Altfel spus, elevul trebuie să cunoască și alte realități de ordin geoeconomic, geopolitic și geocultural, văzute din perspectiva mai multor culturi. Extinderea și aprofundarea reprezentărilor culturale se va efectua în baza corelării cunoștințelor de limbă, acumulate de elevi anterior, cu valorile culturale, vehiculate prin intermediul limbilor străine studiate, prin conștientizarea importanței cunoașterii unei limbi străine în procesul de valorificare a sferei socioculturale și spirituale a altei țări (funcțiile emotivă, estetică, metalingvistică ale limbii).

Acest tip de competențe este complementar și va cunoaște, spre deosebire de competențele precedente, atât **evaluarea**, cât mai ales **autoevaluarea** pe durata ciclului liceal.

DOMENIUL COMUNITATE

În cadrul domeniului dat la *Limbi străine I* vor fi formate:

- *competențele civice (atitudinale și axiologice)*, destinate aprofundării și autoevaluării anume la liceu. Acest grup de competențe îl coraportează pe elev la realitatea înconjurătoare, îl plasează într-o lume multidimensională, în care există diferite rase, religii, naționalități, popoare ce încearcă să comunice între ele sporind patrimoniul universal al cunoașterii. Studiarea limbii străine în această dimensiune va contribui la cultivarea sentimentelor de toleranță, alteritate, condescendență, îngăduință, respect, acceptabilitate, responsabilitate pentru opiniile și raționamentele sale, incitînd elevul să aspire în continuare la o perfecționare continuă a cunoștințelor acumulate în acest domeniu. În baza acestor competențe, elevul va avea abilitatea să coraporteze valorile spirituale naționale la cele internaționale sau universale, să discearnă din ansamblul reprezentărilor și conceptelor civilizatoare valorile ce țin de societatea de origine, adică a limbii materne, și cele ce vizează societatea de primire, adică a limbii străine studiate.

Dimensiunea afectivă și atitudinală a personalității elevului va cuprinde întreaga zonă a vieții sociale, culturale și morale, precum și zona echilibrului personal și a sentimentelor. Interiorizarea valorilor culturale, naționale, universale, morale etc., vehiculate prin limba și literatura studiată, vor crea premise excelente pentru structurarea unui sistem axiologic coerent, stimularea propriei dezvoltări intelectuale, afective și morale, manifestarea inițiativei și independenței în gândire, a capacității de a-și stăpîni emoțiile, a respectului față de diversitatea culturală, etnică și confesională, dezvoltarea capacităților de reflecție critică asupra valorilor și normelor sociale, a înțelegerii și respectării drepturilor și datorii civice, a cunoașterii, aplicării și promovării valorilor general-umane etc.

Altminteri spus, elevul poate să cunoască și alte valori spirituale, să știe ce reprezintă concepția despre viață, societate și lume, văzute din mai multe unghiuri critice. Receptarea acestor realități va contribui la conștientizarea faptului că există și alte modalități de organizare a societății, de clasare și exprimare a experiențelor trăite, alte modalități de relaționare cu semenii săi ori cu persoane de origine socială sau etnică diferită. Toate acestea îl vor face să perceapă mai bine esența apartenenței sale

la o anumită comunitate etnică și îl vor ajuta să se integreze, prin intermediul limbii străine, într-un alt mediu lingvistic, spațiotemporal și civic.

Extinderea, aprofundarea și consolidarea competențelor civice se va produce prin familiarizarea cu literatura, cultura și societatea țării respective, prin formarea unui univers afectiv și atitudinal coerent și a performanțelor adecvate unui Homo Europaeus contemporan (funcțiile socială, estetică, pragmatică ale limbii).

Acest tip de competențe este complementar și va fi supus, în comparație cu varietatea competențelor anterioare, mai ales **autoevaluării** în cadrul ciclului liceal.

DOMENIUL COMPARAȚIE

În cadrul acestui domeniu la *Limbi străine I* sînt formate:

- *competențele metodologice (a învăța să înveți)* ce reies chiar din esența procesului didactic în general și a celui de predare-învățare-evaluare a limbilor străine în particular. Or, elevul este plasat într-un mediu școlar specific, unde procesul este axat pe elev și competențe, se desfășoară prin coparticiparea elevului și sub tutela invizibilă a profesorului. Competențele în cauză presupun înțelegerea profundă de către elev a rolului și importanței metodelor, formelor, tehnicilor și mijloacelor de predare-învățare-evaluare a limbilor străine și acumularea abilităților de exploatare autonomă a instrumentelor și suporturilor didactice: caiet, manual, dicționar, glosar, ghid al elevului, înregistrări audio/video, CD-uri, DVD-uri, televizor, computer, Internet, blog, site etc. Stăpînind aceste competențe, elevul poate să pună în aplicare metode de lucru cu materialul didactic pus la dispoziție, să decidă în mod autonom de ce mijloace didactice are nevoie pentru a îndeplini însărcinările profesorului, să propună sau să aleagă forme și tipuri de autoformare-autoevaluare.

La finele ciclului liceal, elevul poate demonstra aptitudini de conștientizare a finalităților predării-învățării-evaluării limbii străine, de sesizare a importanței acestora pentru formarea sa ca cetățean independent, activ și plenipotențiar al societății, de realizare adecvată a oricărei sarcini didactice, respectînd cu exactitate condițiile înaintate și marja de eroare admisibilă (numărul de greșeli admise, tipul lor, cauza, soluția) pentru realizarea acestor însărcinări, de a mînuii mijloacele și tehnicile puse la dispoziție pentru desfășurarea cu succes a procesului de învățare a limbii străine, de a lucra activ cu manualul, ghidul elevului, dicționarul, caietul de exerciții și alte instrumente didactice, de a rezolva reușit toate temele de acasă, de a persevera în căutarea informației suplimentare, accesînd și alte surse de documentare: centre de documentare și informare, biblioteci, librării, Internet, enciclopedii etc. Nevoia de a stăpîni o gamă variată de strategii de învățare menite să favorizeze acumularea de noi cunoștințe, ordonarea didactică a materiei de studiu și a formelor de activitate, înzestrarea cu capacități de a se produce în calitate de locutor/cititor, de explorator/emitent de acte de comunicare va permite astfel elevilor să devină independenți și responsabili de propria lor activitate.

Dimensiunea capacităților metodologice presupune dotarea elevilor cu instrumentele necesare de muncă intelectuală, așa încît să poată aplica aceste in-

strumente în procesul de învățare și în viitorul domeniu de activitate profesională. Achiziționarea unei metodologii adecvate va permite elevilor să-și dezvolte gîndirea sub diferite forme de manifestare (noțiuni, judecăți, argumente, meditații) și să adopte atitudini de investigare, căutare, interpretare critică etc., pentru a înțelege și a rezolva în mod independent problemele cu care se vor confrunta în activitatea lor cotidiană.

Extinderea, aprofundarea și consolidarea competențelor metodologice se va realiza prin însușirea și stăpînirea unor metode, procedee și tehnici de muncă intelectuală și a obținerii de performanțe adecvate (funcțiile metalingvistică, instrumentală ale limbii).

Acest tip de competențe este complementar și va fi supus **evaluării**, dar mai ales **autoevaluării** în cadrul ciclului liceal.

DOMENIUL CONEXIUNE

În cadrul domeniului *Conexiunii* la *Limbi străine I* sînt formate:

- *competențele interdisciplinare* ce constituie un ansamblu de cunoștințe, aptitudini, atitudini și valori înmagazinate pe durata învățării mai multor limbi și discipline limitrofe și care se actualizează în cadrul unor arii curriculare apropiate, cum ar fi limbile și comunicarea. Pentru o mai bună înțelegere și exprimare în limba străină, cunoașterea structurii și sistemului acesteia reprezintă un acces gratuit la conștientizarea structurii și funcționării limbii materne și a celei de a doua limbi însușite, limbă străină (asimilată la această etapă de formare), ca sisteme unitare de elemente în permanentă evoluție, la sesizarea mai reușită a asemănarilor și deosebirilor dintre *limba străină și limba maternă, limbi străine I și limbi străine II*, în vederea evitării interferențelor lingvistice în actele de comunicare sau a realizării activităților de transfer dintr-o limbă în alta.

Asimilate mai ales în perioada ciclului gimnazial, aceste competențe vor fi lărgite și aprofundate pe durata treptei liceale cu orientare spre viitoarea profesie și spre conexiunile eventuale cu alte discipline sau meserii. La finele studiilor liceale elevul posedă:

- competențe interlingvistice în baza limbilor studiate (similitudinile și diferențele dintre sistemele limbilor studiate la nivel lexical, gramatical, fonetic etc.);
- competențe terminologice în domeniul limbilor învățate (noțiuni și termeni apropiați din cadrul sistemelor lingvistice studiate);
- competențe interculturale în baza limbilor învățate (similitudini și diferențieri dintre sistemele culturale ale țărilor ale căror limbi sînt studiate).

Aceste competențe sînt de ordin complementar și pe parcursul liceal pot fi supuse atît **evaluării**, cît și **autoevaluării** multiple.

Competențele specifice disciplinei *Limbi străine I* necesită a fi formate în complex și nu în mod separat în cadrul subcompetențelor disciplinei, conform specificului claselor liceale, domeniilor curriculare, activităților de învățare, conținuturilor lingvistice și tematice adaptate la ciclul liceal, toate necesare reușitei demersului curricular propus.

În plan schematic, corelația eventuală dintre domeniile Cadrului European, valabile pentru liceu, și cele ale CLSM, în asociere cu tipurile de competențe adecvate fiecărui domeniu, ar fi următoarea:

Domeniile Cadrului European	Domeniile Curriculumului de Limbi străine din Massachussets	Tipuri de competențe asociate
Educațional	Comunicare/Cultură/Comparație/Conexiune/Comunitate	lingvistice, comunicative, discursive, socioculturale, interdisciplinare, metodologice, civice
Public	Cultură/Comunitate	socio/pluri/culturale civice
Personal	Cultură /Comunitate	socio/pluri/culturale civice

E de menționat faptul că referința făcută doar la domeniile CLSM permite o corespondență mult mai transparentă și mai motivată între domenii și competențe, așa cum se vede în schema de mai jos:

Domenii curriculare ale CLSM	Tipuri de competențe adecvate
Comunicarea	lingvistice, comunicative, pragmatice
Cultura	socio/pluri/interculturale
Conexiunea	interdisciplinare (interlingvistice, interculturale)
Comparația	metodologice (a învăța să înveți)
Comunitatea	civice (atitudinale, axiologice)

V. SUBCOMPETENȚE, CONȚINUTURI, ACTIVITĂȚI DE ÎNVĂȚARE ȘI EVALUARE

Formarea competențelor specifice *Limbilor străine I* la ciclul liceal, ca și la cele precedente, se produce în cadrul întregului spectru de domenii curriculare: comunicare, cultură, conexiune, comparație, comunitate în baza subcompetențelor prevăzute pentru fiecare clasă. La rândul lor, subcompetențele sînt formate și actualizate de către profesori la lecții prin elaborarea și formularea fostelor obiective de referință, coordonate concomitent cu diverse forme de prezentare a conținuturilor și cu variate activități de învățare și evaluare cu caracter de recomandare.

Clasa a X-a

DOMENIUL COMUNICARE

Competența comunicativă: Receptarea mesajelor orale

Subcompetențe	Forme de prezentare a conținuturilor	Activități de învățare și evaluare (recomandate)
<ul style="list-style-type: none"> Identificarea de informații-cheie din mesaje audiate sau vizionate Realizarea de instrucțiuni simple în contexte funcționale Orientarea în spațiu pe baza unui set de instrucțiuni simple, articulate clar și rar Identificarea atitudinilor emotive redată prin diferite modele de intonație în raport cu diferite acte comunicative Identificarea și deosebirea registrelor stilistice ale mesajelor audiate și stabilirea relațiilor între vorbitori 	<ul style="list-style-type: none"> Texte descriptive și narative Înregistrări audio/video Prezentări orale Descrierea persoanelor, evenimentelor, situațiilor, plasarea în spațiu Poezii Dialoguri Interviuri 	<ul style="list-style-type: none"> Exerciții de identificare a informației Exerciții de confirmare a înțelegerii sensului global al unui mesaj oral Instrucțiuni simple Exerciții de evaluare a competențelor

Competența comunicativă și pragmatică: Producerea mesajelor orale și interacțiunea

Subcompetențe	Forme de prezentare a conținuturilor	Activități de învățare și evaluare (recomandate)
<ul style="list-style-type: none"> Identificarea sensului global al unui mesaj, formularea ideii principale într-un enunț Anticiparea evenimentelor de conținut ale unui text pe baza titlului și/sau imaginilor Exprimarea exactă a mesajului verbal Întreținerea unui dialog la o temă cotidiană Relatarea conținutului unui film/al unei povestiri rostite în glas, în baza unui plan de idei dat Participarea la interacțiuni verbale în contexte cotidiene pe teme familiare 	<ul style="list-style-type: none"> Texte diverse de informare generală din diverse surse Înregistrări audio/video din programe de știri Articole de presă Modele de dialog Lucru în pereche Conversații cotidiene Interviu ghidat Povestire orală 	<ul style="list-style-type: none"> Exerciții de utilizare a unor materiale de referință pentru decodarea sensului unor elemente de mesaj oral/verbal Exerciții de formulare de întrebări și răspunsuri Discuții dirijate Expunerea publică a unei teme studiate Joc de rol

Competența comunicativă: Receptarea mesajelor scrise

Subcompetențe	Forme de prezentare a conținuturilor	Activități de învățare și evaluare (recomandate)
<ul style="list-style-type: none"> • Distingerea/identificarea tipului de text și scopul acestuia • Deducerea ideii principale și exprimarea ei într-un enunț • Selectarea de informații din mai multe texte în scopul îndeplinirii unei sarcini structurate de lucru • Decodarea semnificației unor elemente de vocabular nefamiliale, din context, prin asocieri sau folosind materiale de referință • Desprinderea sensului global/a ideilor esențiale din text pe baza unor întrebări de sprijin 	<ul style="list-style-type: none"> • Articole de presă axate pe diferite arii tematice • Texte/paragrafe descriptive și narative • Dicționare • Instrucțiuni • Texte care conțin elemente de vocabular nefamilial • Diverse configurații: text-imagini 	<ul style="list-style-type: none"> • Identificarea personajelor, cadrului de timp și spațiu, precum și a ideii principale • Exerciții de identificare a informației (adevărat/fals; întrebări și răspunsuri etc.) • Lectura și înțelegerea textului • Exerciții de formulare de întrebări și răspunsuri • Completarea unui text cu lacune • Scanarea unui text informativ

20

Competența comunicativă și pragmatică: Producerea mesajelor scrise și interacțiunea

Subcompetențe	Forme de prezentare a conținuturilor	Activități de învățare și evaluare (recomandate)
<ul style="list-style-type: none"> • Redactarea de scrisori de răspuns în care sînt exprimate păreri despre subiecte legate de preocupările tinerilor • Ortografierea cuvintelor din vocabularul standard (inclusiv cuvinte formate de la alte părți de vorbire) • Scrierea unei compuneri informative pentru a prezenta opinii și puncte de vedere în baza unei teme date cu introducere, conținut și concluzie • Traducerea bilingvă a unor texte scurte din domeniul de interes utilizînd dicționarul 	<ul style="list-style-type: none"> • Scrisori personale • Notițe • Fragmente de texte literare • Rapoarte • Prezentări scrise • Chestionare • Dicționare 	<ul style="list-style-type: none"> • Elaborarea unui plan de idei • Formularea de argumente • Scrierea unui text coerent • Scrierea dictărilor • Substituirea cuvintelor • Formarea cuvintelor noi de la diferite părți de vorbire • Scrierea unei compuneri informative • Tehnici de utilizare a dicționarului bilingv

DOMENIUL CULTURĂ

Competența pluri/interculturală: Cunoașterea altor culturi și personalități

Subcompetențe	Forme de prezentare a conținuturilor	Activități de învățare și evaluare (recomandate)
<ul style="list-style-type: none"> • Cunoașterea geografiei țării limbii-țintă (așezare geografică, regiuni, râuri, munți, orașe, climă) • Localizarea pe hartă a țărilor unde limba-țintă se vorbește sau s-a vorbit • Identificarea produselor culturale specifice țării limbii-țintă, cum ar fi: haine, bucate, bani, meșteșuguri populare, instrumente muzicale etc. • Descrierea principalelor sărbători și tradiții specifice țării limbii-țintă • Selectarea aspectelor culturale distinctive prezentate în texte autentice, filme, imagini • Descrierea contribuțiilor făcute de personalitățile ilustre ale țării limbii-țintă 	<ul style="list-style-type: none"> • Harti geografice, imagini, texte informative • Harti geografice, imagini • Imagini, fotografii, monede, texte informative • Înregistrări video, emisiuni TV, texte informative • Texte, filme, imagini • Texte informative din enciclopedii, publicate și electronice 	<ul style="list-style-type: none"> • Arătarea pe hartă • Denumirea râurilor, munților, orașelor, regiunilor • Arătarea pe hartă • Comentarii • Navigarea Internetului • Prezentarea informației și descrierea produselor • Prezentarea proiectelor în grup • Înscenări ale tradițiilor consacrate anumitor festivalități naționale • Rezumarea trăsăturilor culturale specifice • Prezentări în fața clasei cu durata de 1-2 minute

21

DOMENIUL COMPARAȚIE

Competența metodică: Cultivarea deprinderilor de autoformare, autohidare, autoevaluare

Subcompetențe	Forme de prezentare a conținuturilor	Activități de învățare și evaluare (recomandate)
<ul style="list-style-type: none"> • Identificarea modelelor de interacțiune interculturală • Compararea și contrastarea vocabularului specific, a structurilor gramaticale, expresiilor idiomatice din punctul de vedere al corespunderii lor în ambele limbi • Interacțiunea adecvată în activități sociale și culturale, cum ar fi la magazin, piață, catenea, restaurant, gară, recepții etc. 	<ul style="list-style-type: none"> • Înregistrări video. Dialoguri. • Exemple de interacțiune în variate contexte sociale • Texte care conțin trăsături lingvistice specifice limbii-țintă • Modele de dialoguri și comportament social 	<ul style="list-style-type: none"> • Inițierea, menținerea și încheierea unei conversații în limba străină modernă • Lectură, selectare, analiză și comentarii • Joc de roluri • Descriere. Comparare. Asocieri.

<ul style="list-style-type: none"> Identificarea și discutarea tipurilor de comportament la diverse manifestări (zile de naștere, nunți, funeralii etc.) tipice culturii țării-țintă. Compararea și contrastarea lor cu trăsături specifice culturii limbii materne 	<ul style="list-style-type: none"> Dialoguri. Texte. Înregistrări audio și video 	Rezumare. Comentarii
--	---	----------------------

DOMENIUL CONEXIUNE

Competența interdisciplinară: Cunoașterea interferențelor lingvistice și culturale

Subcompetențe	Forme de prezentare a conținuturilor	Activități de învățare și evaluare (recomandate)
<ul style="list-style-type: none"> Selecția informației geografice despre țara limbii-țintă din diverse surse, utilizând cunoștințele obținute la lecțiile de geografie Vizionarea filmelor, a DVD-urilor care conțin informații despre evenimente culturale și tradiții ale țării limbii-țintă Vizionarea casetelor cu dansuri și cîntece populare și observarea interpretării lor, utilizând cunoștințele de la orele de geografie și muzică Corespondarea prin e-mail cu semeni din țara limbii-țintă cu scopul de a îmbogăți cunoștințele geografice și culturale ale țării limbii-țintă 	<ul style="list-style-type: none"> Manual de geografie, hărți, ghiduri pentru turiști Filme, DVD-uri, programe TV Înregistrări video Internet. E-mail, scrisori, cărți poștale 	<ul style="list-style-type: none"> Compilare, descriere, comentare Descriere, comentare Interpretarea cîntecelor și a dansurilor populare ale țării limbii-țintă Citirea și scrierea creativă

22

DOMENIUL COMUNITATE

Competența civică: Formarea de atitudini și valori

Subcompetențe	Forme de prezentare a conținuturilor	Activități de învățare și evaluare (recomandate)
<ul style="list-style-type: none"> Aplicarea cunoștințelor despre cultura țării limbii-țintă în activități extracurriculare Întreținerea conversațiilor (unde este posibil) cu vorbitori nativi Comunicarea prin e-mail, Skype cu semeni din țara limbii-țintă 	<ul style="list-style-type: none"> Organizarea evenimentelor consacrate sărbătorilor și tradițiilor țării limbii-țintă (serate, serbări, recitaluri etc.), prezentate publicului din comunitate (școală) 	<ul style="list-style-type: none"> Prezentări în fața publicului în limba-țintă cu traduceri în limba maternă după caz Interpretarea cîntecelor și dansurilor populare, recitări, înscenări din opere literare

<ul style="list-style-type: none"> Realizarea ziarelor de perete, standurilor informative despre evenimentele culturale ale țării limbii-țintă Confecționarea obiectelor de artizanat cu simbolurile țării limbii-țintă 	<ul style="list-style-type: none"> Interviuri și conversații în stradă, la diverse manifestări culturale, cu invitarea purtătorilor de limbă Internet, intranet (după caz) Ziare de perete, standuri Expoziții 	<ul style="list-style-type: none"> Interviuri, conversații spontane Aplicarea cunoștințelor în situații de comunicare Aplicarea cunoștințelor de limbă la elaborarea ziarelor, standurilor
---	--	---

Clasa a XI-a

DOMENIUL COMUNICARE

Competența comunicativă: Receptarea mesajelor orale

Subcompetențe	Forme de prezentare a conținuturilor	Activități de învățare și evaluare (recomandate)
<ul style="list-style-type: none"> Identificarea ideilor principale din texte audiate pe o temă cotidiană Selectarea și corelarea mai multor informații din diverse părți ale unui text și/sau din texte diferite pentru a îndeplini diferite sarcini de lucru Luarea de notițe pentru exprimarea unor puncte de vedere și opinii audiate și/sau pentru a le compara cu punctul de vedere personal Îndeplinirea unei serii de acțiuni în mod adecvat 	<ul style="list-style-type: none"> Texte literare autentice adaptate/ neadaptate Înregistrări audio/video ale textelor literare (fragmente de filme artistice și documentare) Articole mass-media Schimb de opinii Texte de informare generală Pagini Internet 	<ul style="list-style-type: none"> Deducerea sensului cuvintelor necunoscute dintr-un text Exemple de selectare de detalii specifice dintr-un text oral Construirea unui suport grafic, scheme, tabele Gruparea enunțurilor audiate

23

Competența comunicativă și pragmatică: Producerea mesajelor orale și interacțiunea

Subcompetențe	Forme de prezentare a conținuturilor	Activități de învățare și evaluare (recomandate)
<ul style="list-style-type: none"> Expunerea orală a informației conținute în textele audiate/citite Expunerea unor opinii și puncte de vedere din mesajele audiate și compararea lor cu punctul de vedere personal 	<ul style="list-style-type: none"> Înregistrări audio/video pe teme de interes Programe radio și TV Mesaje formale și informale emise de cei din jur 	<ul style="list-style-type: none"> Exerciții de identificare a informației (adevărat/fals) Exerciții de solicitare de informații prin întrebări și răspunsuri Luarea de notițe sub forma unei liste de idei Exerciții de prezentare, relatare/povestire,

<ul style="list-style-type: none"> • Întreținerea unei conversații la o temă cunoscută folosind strategii de utilizare a pragmaticii (alegera temei, exprimarea acordului/dezacordului, reluarea conversației etc.) • Descrieri clare și detaliate pe subiecte legate de domenii de interes propriu și de specializare • Producerea și expunerea unui discurs formal care va conține introducere, argumente, concluzie în baza raționamentelor întemeiate 	<ul style="list-style-type: none"> • Descrieri de persoane, locuri, procese, activități, situații • Discursuri • Prezentări 	<ul style="list-style-type: none"> • Folosirea limbajului anticipării/presupunerii • Explicarea unui concept, teorii etc. • Parafrazarea corectă a grupului de cuvinte care conține un cuvânt necunoscut • Dezbateri pe teme de interes • Selectarea și ordonarea ideilor • Construirea unui argument (teză, explicare, subiect, concluzie) • Elaborarea unui plan de idei
--	--	---

Competența comunicativă: Receptarea mesajelor scrise

Subcompetențe	Forme de prezentare a conținuturilor	Activități de învățare și evaluare (recomandate)
<ul style="list-style-type: none"> • Citirea unui text pentru identificarea temei și ideii de bază, a personajelor, cadrului de timp și spațiu • Recunoașterea conectorilor logici (cuvinte de legătură) dintr-un text informativ: eseu, articol de presă, discurs • Decodarea vocabularului necunoscut în context • Desprinderea de idei dintr-un text pentru rezumarea acestuia • Lectura unui text cu scopul distingerii tipului lui 	<ul style="list-style-type: none"> • Texte literare • Eseuri • Descrieri • Articole de presă • Discursuri • Scrisori • Texte informative • Texte biografice 	<ul style="list-style-type: none"> • Identificarea persoanelor, cadrului de timp și spațiu • Formularea temei și ideii principale a unui text • Determinarea sensului cuvintelor noi în context • Exerciții de rezumare • Exerciții de transfer de informație • Exerciții de adaptare a textului la context, la tipul de text, la subiect și la cititorul intenționat

Competența comunicativă și pragmatică: Producerea mesajelor scrise și interacțiunea

Subcompetențe	Forme de prezentare a conținuturilor	Activități de învățare și evaluare (recomandate)
<ul style="list-style-type: none"> • Traduceri bilingve ale mesajelor de dificultate medie • Ortografierea corectă a cuvintelor din vocabularul standard (inclusiv cuvinte formate de la alte părți de vorbire) 	<ul style="list-style-type: none"> • Formulare cu utilizare curentă, chestionare, CV-uri, scrisori modele de proiecte • Texte de informare generală 	<ul style="list-style-type: none"> • Exerciții de completare • Proiecte de grup • Tehnici de utilizare a dicționarului • Exerciții de traducere și retroversuire

<ul style="list-style-type: none"> • Susținerea cu argumente relevante a unui punct de vedere în cadrul unui schimb de mesaje scrise pe teme culturale/literare • Completarea de formulare și redactarea de texte funcționale, cu respectarea convențiilor specifice • Scrierea unui eseu informativ cu introducere, conținut și concluzie • Scrierea unei scrisori informative cu folosirea cuvintelor incidente și a elementelor de legătură (conectori) 	<ul style="list-style-type: none"> • Texte literare autentice de dimensiuni reduse • Dialoguri scrise • Notițe • Modele • Eseuri • Modele de scrisori • Suporturi grafice 	<ul style="list-style-type: none"> • Exerciții de transformare în scris a unui dialog în text narativ • Alcătuirea unui plan de idei • Redactarea unui text propriu din punctul de vedere al gramaticii, punctuației, ortografiei și lexicului • Schimb de mesaje scrise
--	--	--

DOMENIUL CULTURĂ

Competența socio/pluri-culturală: Cunoașterea altor culturi și personalități

Subcompetențe	Forme de prezentare a conținuturilor	Activități de învățare și evaluare (recomandate)
<ul style="list-style-type: none"> • Relatarea celor mai importante evenimente din istoria țării limbii-țintă • Alcătuirea unei liste cronologice a evenimentelor istorice ale țării limbii-țintă • Descrierea importanței evenimentelor istorice în cultura țării limbii-țintă • Cunoașterea celor mai cunoscuți actori de teatru și cinema din țara limbii-țintă • Interpretarea spoturilor publicitare și determinarea rolului textului lingvistic • Cunoașterea muzicienilor, interpreților, pictorilor țării limbii-țintă 	<ul style="list-style-type: none"> • Texte scurte care descriu cele mai importante evenimente istorice • Vizionarea DVD-urilor, TV, site-urilor pe Internet • Lista evenimentelor • Mese rotunde • Vizionarea filmelor, albumuri cu actori • Pagini publicitate din reviste și ziare publicate în limba străină studiată • Texte informative, înregistrări muzicale, albume de reproduceri 	<ul style="list-style-type: none"> • Luarea de notițe • Prezentări în fața clasei • Discuții pe marginea vizionării filmelor, spectacolelor • Navigarea Internetului • Prezentarea listei • Discuții la masa rotundă • Prezentarea CV-ului actorului preferat • Prezentări orale, comentarii, proiect în grup • Selectarea și prezentarea informației despre un pictor, muzician, interpret

DOMENIUL COMPARAȚIE

Competența metodologică: Cultivarea deprinderilor de autoformare, autoghidare, autoevaluare

Subcompetențe	Forme de prezentare a conținuturilor	Activități de învățare și evaluare (recomandate)
<ul style="list-style-type: none"> • Compararea și contrastarea principalelor evenimente istorice care au avut loc în țara limbii-țintă și în țara natală în aceeași perioadă istorică • Compararea evoluției dezvoltării artei scenice, cinematografului, muzicii și picturii în țara limbii-țintă și în țara natală • Analiza conținutului și compararea paginilor publicitare în reviste și ziare publicate în limba străină studiată și în limba maternă • Decodarea și interpretarea sensului conținut în spoturile publicitare din perspectiva culturală • Compararea, contrastarea și analiza articolelor din reviste, ziare, emisiuni radio și TV 	<ul style="list-style-type: none"> • Texte informative din enciclopedii, manuale de istorie • CD-uri, DVD-uri, albume muzicale și de pictură din ambele țări • Reviste și ziare, spoturi publicitare • Articole publicitare decupate din reviste, ziare, spoturi publicitare • Citirea și/sau vizionarea celor-rași noițiți prezentate de diverse mass-media locale și internaționale 	<ul style="list-style-type: none"> • Dezbateri, exprimarea opiniilor • Sondaje. Învățarea prin cooperare. Tehnica „Turul galeriei” • Prezentarea rezultatelor • Brainstorming • Învățarea euristica • Prezentarea orală prin utilizarea diagrafei lui Venn.

26

DOMENIUL CONEXIUNE

Competența interdisciplinară: Cunoașterea interferențelor lingvistice și culturale

Subcompetențe	Forme de prezentare a conținuturilor	Activități de învățare și evaluare (recomandate)
<ul style="list-style-type: none"> • Cercetarea prezentării evenimentelor istorice din țara limbii-țintă în manualele de istorie în limba maternă • Familiarizarea cu situația curentă din țara limbii-țintă. Cunoașterea președintelui țării, prim-ministrului, tipului de guvernare • Analiza impactului avut de cinematografele și teatrele din țara limbii-țintă asupra culturii țării natale • Vizionarea filmelor la cinematografele din Moldova în perioada săptămânii filmului american, englez, francez etc. 	<ul style="list-style-type: none"> • Texte informative din manualele de istorie, alte surse • Noițiți actuale din ziare, programe TV • Filme, spectacole • Filme 	<ul style="list-style-type: none"> • Luarea de notițe • Lucrul în grupuri mici • Sinteza evenimentelor și prezentarea rezultatelor în formă orală sau scrisă, utilizând cunoștințele de la lecțiile de istorie • Reproducerea și evaluarea noițiților • Scrierea eseurilor-sinteză • Discutarea filmelor

DOMENIUL COMUNITATE

Competența civică: Formarea de atitudini și valori

Subcompetențe	Forme de prezentare a conținuturilor	Activități de învățare și evaluare (recomandate)
<ul style="list-style-type: none"> • Aplicarea cunoștințelor despre istoria țării limbii-țintă în activități extracurriculare • Comunicarea prin e-mail, Skype cu semeni din țara limbii-țintă pentru a îmbogăți cunoștințele din domeniul istoriei și artei • Realizarea ziarelor de perete, a standurilor informative despre evenimentele istorice și culturale ale țării limbii-țintă • Confecționarea și schimbul de videomateriale, broșuri, fotografii, albume care reprezintă țara limbii-țintă 	<ul style="list-style-type: none"> • Organizarea manifestărilor consacrate anumitor evenimente importante din istoria țării limbii-țintă (Ziua Independenței și invitarea vorbitorilor nativi • Internet, e-mail • Ziare de perete, standuri • Videomateriale, fotografii, broșuri, colaje etc. 	<ul style="list-style-type: none"> • Prezentări în fața publicului în limba-țintă • Traducerea prezentărilor vorbitorilor nativi • Aplicarea cunoștințelor în situații de comunicare • Aplicarea cunoștințelor de limbă la elaborarea ziarelor, standurilor • Diseminarea informației despre țara limbii-țintă

27

Clasa a XII-a

DOMENIUL COMUNICARE

Competența comunicativă: Receptarea mesajelor orale

Subcompetențe	Forme de prezentare a conținuturilor	Activități de învățare și evaluare (recomandate)
<ul style="list-style-type: none"> • Extragerea informației esențiale: rapoarte orale, discursuri, interviuri • Identificarea și deosebirea registrelor stilistice în diferite tipuri de texte/mesaje • Analiza unor situații descrise în texte orale cu scopul identificării stilului și a relației dintre vorbitori • Selectarea informației necesare cu scopul achiziționării cunoștințelor într-un domeniu anumit 	<ul style="list-style-type: none"> • Înregistrări audiovideo • Texte de tip reflexiv • Texte mass-media • Dezbateri • Conferințe • Situații conflictuale 	<ul style="list-style-type: none"> • Exerciții de confirmare a înțelegerii sensului global dintr-un mesaj oral • Vizionarea de filme • Interviuri față în față sau telefonice • Exerciții de confirmare a înțelegerii sensului global dintr-un mesaj oral • Confirmarea înțelegerii mesajului oral prin efectuarea de acțiuni pe baza informațiilor obținute pe cale orală

<ul style="list-style-type: none"> • Identificarea, structurarea și clasificarea informației factuale, a opiniilor și punctelor de vedere din mesaje orale 	<ul style="list-style-type: none"> • Exerciții de identificare și diferențiere între informații factuale și opinii/puncte de vedere
---	--

Competența comunicativă și pragmatică: Producerea mesajelor orale și interacțiunea

Subcompetențe	Forme de prezentare a conținuturilor	Activități de învățare și evaluare (recomandate)
<ul style="list-style-type: none"> • Expunerea orală a unor idei, opinii și puncte de vedere relate în mesajul oral și susținerea lor prin exprimarea atitudinii proprii argumentate • Oferirea de răspunsuri orale la un chestionar/sondaj/interviu pe teme de interes, folosind un limbaj funcțional adecvat și respectând normele socioculturale în funcție de rol și relații cu interlocutorii • Utilizarea limbajului adecvat pentru îndeplinirea rolului alocat într-o dezbatere 	<ul style="list-style-type: none"> • Dialoguri structurate • Conversații • Descrieri • Rapoarte • Prezentări grafice • Povestiri • Sondaj • Interviu • Joc de rol • Dezbateri 	<ul style="list-style-type: none"> • Exerciții de înțelegere a ideilor dintr-un text • Exerciții de formulare de întrebări și răspunsuri • Exerciții de solicitare și oferire de informații prin întrebări și răspunsuri • Exerciții de confruntare de opinii și puncte de vedere • Proiecte individuale sau de grup

28

Competența comunicativă: Receptarea mesajelor scrise

Subcompetențe	Forme de prezentare a conținuturilor	Activități de învățare și evaluare (recomandate)
<ul style="list-style-type: none"> • Definierea vocabularului necunoscut în context, stabilind sensul de bază, secundar sau figurat al cuvintelor necunoscute • Deducerea temei și ideii principale dintr-un mesaj scris și formularea lor • Identificarea personajelor, evenimentelor, precum și a cadrului lor de timp și spațiu într-un text literar • Identificarea elementelor structurale ale textului literar, a simbolurilor și a altor mijloace de expresie artistică 	<ul style="list-style-type: none"> • Texte, articole • Texte literare scurte • Texte literare • Proiecte • Rapoarte • Referate • Eseuri • Evaluări 	<ul style="list-style-type: none"> • Exerciții de luare de notițe și determinarea sensului cuvintelor în context • Exerciții de formulare a temei și ideii principale • Exerciții de identificare a sensului unor elemente de text • Exerciții de rezumare a unei informații • Exerciții de transfer de informație • Exerciții de confirmare/clarificare și de solicitare a confirmării/clarificării sensului textului

• Realizarea de prezentări pe teme specializate pe bază de materiale pregătite în prealabil

Competența comunicativă și pragmatică: Producerea mesajelor scrise și interacțiunea

Subcompetențe	Forme de prezentare a conținuturilor	Activități de învățare și evaluare (recomandate)
<ul style="list-style-type: none"> • Redactarea propriului text și a altor texte funcționale, complexe, structurate din punctul de vedere al graficiei, al regulilor de punctuație, al lexicului și ortografiei și al folosirii conectorilor logici • Rezumarea unui text citit într-un număr dat de cuvinte, utilizând un limbaj adecvat • Transferul informațiilor din texte referitoare la domeniul de specializare în diverse forme de prezentare • Exprimarea opiniei proprii cu folosirea cuvintelor incidente și a elementelor de legătură 	<ul style="list-style-type: none"> • Corespondență (scrisori, e-mail) • Felicitări • Invitații • Reclame • Anunțuri • Cereri • Chestionare • Fișe • CV-uri • Opinii, comentarii • Scrisoare de motivare 	<ul style="list-style-type: none"> • Exerciții de identificare și corectare a greșelilor de gramatică, punctuație, ortografie, lexic și punctuație • Exerciții de completare de texte lacunare/spații libere • Transformarea vorbirii directe în vorbire indirectă • Exerciții de redactare: paragraf, rezumat, eseu structurat

DOMENIUL CULTURĂ

Competența socio/pluri-culturală: Cunoașterea altor culturi și personalități

Subcompetențe	Forme de prezentare a conținuturilor	Activități de învățare și evaluare (recomandate)
<ul style="list-style-type: none"> • Numirea celor mai vestiți scriitori și poeți ai țării limbii-țintă și descrierea aportului adus de ei la dezvoltarea culturii literare • Identificarea stilurilor artistice tipice literaturii limbii-țintă • Evaluarea exemplor de romane, poezii, poeme epice tipice diverselor perioade istorice 	<ul style="list-style-type: none"> • Texte din antologii literare, enciclopedii • Fragmente din operele scriitorilor și poezilor reprezentativi ai țării limbii-țintă • Fragmente din operele scriitorilor și poezilor reprezentativi ai țării limbii-țintă 	<ul style="list-style-type: none"> • Lectura, analiza și interpretarea literară • Tehnica mozaicului (jig-saw) • Descrierea, compararea, asocierea • Comentarii literare, eseuri argumentative • Prezentări individuale și în grup • Comentarii, dezbateri, schimb de opinii

29

<ul style="list-style-type: none"> • Identificarea personalităților eminente în domeniul arhitecturii, picturii • Analiza operelor literare, a documentelor istorice și a altor artefacte din perspectiva cum reflectă ele cultura țării limbii-țintă 	<ul style="list-style-type: none"> • Texte informative din enciclopedii, albumuri, imagini • Texte, cărți, DVD-uri, înregistrări video
---	--

DOMENIUL COMPARAȚIE

Competența metodologică: Cultivarea deprinderilor de autoformare, autohidare, autoevaluare

Subcompetențe	Forme de prezentare a conținuturilor	Activități de învățare și evaluare (recomandate)
<ul style="list-style-type: none"> • Compararea operelor literare cu filmele turnate în baza operelor • Compararea curentelor literare specifice evoluției literaturii în țara limbii-țintă și în limba maternă • Descrierea asemănarilor găsite în dezvoltarea aceluiași teme la nivel de intertextualitate • Selectarea lucrărilor de artă dintr-un anumit domeniu (arhitectură, pictură, muzică, artă decorativă), tipice unei perioade, și compararea lor cu lucrări similare din cultura țării natale 	<ul style="list-style-type: none"> • Cărți, filme, Internet • Critică literară • Opere literare din limba străină studiată și alte limbi • Cărți, albume, imagini, enciclopedii, artefacte 	<ul style="list-style-type: none"> • Lectura, compararea, asocierea, interpretarea • Prezentarea sintezelor • Prezentarea informației prin intermediul tehnicii „Știu, Vreau să știu, Învăț” • Prezentarea informației utilizând tehnica „Turul galeriei”, proiect în grup

DOMENIUL CONEXIUNE

Competența interdisciplinară: Cunoașterea interferențelor lingvistice și culturale

Subcompetențe	Forme de prezentare a conținuturilor	Activități de învățare și evaluare (recomandate)
<ul style="list-style-type: none"> • Elaborarea comentariilor literare pe marginea operelor citite utilizând cunoștințele de la lecțiile de literatură în limba maternă • Scrierea rezumatelor lucrărilor citite în orice limbă, în limba-țintă 	<ul style="list-style-type: none"> • Eseuri, critică literară • Romane, nuvele, poezii • Exponate ale muzeelor, galeriilor locale și ale galeriilor virtuale • Reviste, ziare, cărți 	<ul style="list-style-type: none"> • Comparare, analiză, sinteză, creativitate • Jurnal personal care conține denumirea lucrărilor citite (romane, nuvele, articole, critică literară) și rezumatele lor • Prezentări ale exponatelor și evaluarea acestora • Lucrul individual. Prezentarea informației

<ul style="list-style-type: none"> • Vizionarea muzeelor, galeriilor de artă locale și identificarea artefactelor tipice pentru ambele culturi • Colectarea informației din surse publicate local cu referință la țara limbii-țintă 	
---	--

DOMENIUL COMUNITATE

Competența civică: Formarea de atitudini și valori

Subcompetențe	Forme de prezentare a conținuturilor	Activități de învățare și evaluare (recomandate)
<ul style="list-style-type: none"> • Aplicarea cunoștințelor obținute în activități extracurriculare • Intervievarea vorbitorilor nativi referitor la temele studiate cu scopul obținerii informației din sursă primară (profesori invitați, voluntari ai Corpului Păcii, reprezentanți ai ambasadelor etc.) • Găsirea și prezentarea informației referitor la școlile de limbă și alte organizații internaționale și a programelor și evenimentelor pe care ele le oferă în comunitate • Participarea la activitățile de voluntariat pentru organizațiile internaționale 	<ul style="list-style-type: none"> • Cărți, Internet, înregistrări video • Serate literare consacrate scriitorilor și oamenilor de artă din țara limbii-țintă • Invitarea vorbitorilor nativi • Pliante ale școlilor de limbă, ale organizațiilor internaționale 	<ul style="list-style-type: none"> • Declamarea poeziilor, înscenarea fragmentelor din piese, lecturi literare etc. • Dezbateri, discuții, întrebări/răspunsuri • Schimb de informație • Utilizarea limbii în contexte specifice

VI. DOMENII ȘI CONȚINUTURI

Curriculumul dat propune autorilor de manuale și profesorilor de limbi străine o serie de subiecte ce vizează conținuturile lingvistice și tematice pentru formarea varietăților tipuri de competențe, elaborate în baza conlucrării domeniilor curriculare ale CECRL (*public, privat, educațional*) și ale CLSM în toată dimensiunea lor tipologică (*comunicare, cultură, conexiune, comparație, comunitate*). La rândul lor, conținuturile educaționale vor fi ajustate domeniilor sus-menționate conform specificului ciclului liceal, caracterului util, necesar și agreabil, intereselor de vârstă, predilecțiilor culturale și civice ale elevului cu orientare spre studiile postliceale.

În raport cu viziunea curriculară precedentă, prezentul curriculum racordează nu numai competențele, dar și conținuturile tematice și lingvistice la domeniile CECRL și ale CLSM pentru a obține o viziune mai clară asupra funcționării coerente și în complex a domeniilor, competențelor/subcompetențelor și conținuturilor. Iată de ce, urmînd principiile menționate în concepția disciplinei, domeniul prioritar și fundamental este cel al *comunicării*, celelalte fiind complementare, respectiv și structurarea conținuturilor se va schimba conform aceleiași perspective, în care scop mai întîi vor fi plasate conținuturile lingvistice din domeniul comunicării, iar mai apoi conținuturile tematice care sînt racordate la domeniile complementare (*cultură, comparație, conexiune, comunitate*). Reiterăm faptul că, în esență, competențele apropiate domeniului comunicării sînt supuse **evaluării**, celelalte sînt complementare și sînt subordonate atît evaluării, cît mai ales **autoevaluării**.

A. CONȚINUTURI LINGVISTICE

DOMENIUL COMUNICARE

Conținuturile lingvistice, destinate formării competențelor comunicative, lingvistice, pragmatice, necesită a fi conectate la activități de predare și învățare destinate decodării și interpretării textelor scrise și orale, receptării și înțelegerii situațiilor de comunicare, descifrării imaginilor etc. Consecutivitatea materialului propus admite ușoare modificări din partea autorilor de manuale și a profesorilor, respectîndu-se în toate cazurile principiile etalate în concepția disciplinei: continuitatea, consecutivitatea, ascendența, accesibilitatea, interdisciplinaritatea, funcționalitatea, consecvența prezentării materialului ce ține de compartimentele sistemului limbii străine respective: fonetica, ortografia, lexicul, gramatica etc. Asimilarea vocabularului reiese din paradigma conținuturilor lingvistice și tematice, fiind îmbogățit la fiecare clasă cu cuvinte și expresii noi legate de timp și spațiu, relații și comunicări, sentimente și emoții etc.

Aspectele în cauză ce țin de domeniul comunicării vor fi legate și de conținuturile tematice care vor urma după, pentru a aborda formarea competențelor lingvistice în plan interdisciplinar, adică mai ales în dialogism cu aria lingvistică a altor limbi, socio/pluri/intercultural, comportamental, metodologic etc.

LIMBA ENGLEZĂ

Clasa a X-a

I. Lexic

Mijloace de formare a cuvintelor: derivare, compunere, conversie. Monosemia/polisemia, cuvinte cu sens larg (*do, get, make*). Sinonimia: sinonime absolute și sinonime semantice.

II. Morfosintaxă

Substantivul

Formarea substantivelor cu ajutorul sufixelor *-ant, -ent, -ese, -ure, -sion, -ness*, substantive prin conversie, abreviere, afixare și deflecție. Folosirea substantivelor de origine străină, substantive colective (*singularia și pluralia tantum*), substantive numărabile și nenumărabile (*a piece/ bit/ slice of+N*) și cazul genitiv absolut.

Articolul

Utilizarea corectă a articolului în texte autentice („a” înainte de „/iule” și „few” pentru a exprima prezența a ceva într-o cantitate mică; „a” cu partitive, „the” cu pronumele „one(s)”.

Adjectivul

Formarea și utilizarea adjectivelor derivate (*disagreeable*) și compuse (*four-wheeled*).

Adverbul

Formarea și utilizarea corectă a gradelor de comparație ale adverbilor.

Pronumele

Utilizarea corectă a pronumelor (*one/ones, each, every*).

Verbul

Perfectul simplu și continuu. Diateza pasivă. Verbele modale *should, ought to*.

Vorbirea indirectă

Transformarea corectă a vorbirii directe în vorbire indirectă.

Prepoziția

Prepozițiile de **loc** și **direcție** (*about, before, by, from, up to* etc.), prepozițiile de **timp** și cele utilizate după anumite substantive (*care for, dream of, on foot/duty, monument to, in theory* etc.). Deosebirea dintre **cuvinte de legătură** și prepozițiile cu sensuri similare. Alegerea corectă a cuvîntului de legătură pentru a introduce o frază sau forma prepozițională, pentru a introduce substantive, fraze gerunziale sau sintagme substantiv + adjective.

Structura propoziției/frazei

Deosebirea și utilizarea corectă a semnelor de punctuație în propozițiile subordonate atributive explicative și determinative.

Clasa a XI-a

I. Lexic

Valoarea denotativă și cea conotativă a cuvintelor. Omonimele: omografia și omofonia; paronimele. Formarea cuvintelor prin compunere: telescopie (*smoke + fog = smog*). Lexic comun și lexic specializat.

II. Morfosintaxă

Substantivul

Formarea substantivelor cu ajutorul sufixelor *-th, -dom, -ism, -hood*. Pluralul substantivelor ale căror forme de plural au sensuri diferite (*colours, custom~, manners* etc.).

Articolul

Utilizarea articolului cu substantivele proprii (nume de persoane), denumiri de clădiri, muzee, școli, străzi, parcuri, grădini zoologice, șosele, religii, perioade istorice, evenimente, denumiri de mărci comerciale.

Adjectivul

Utilizarea modificatorilor de cantitate (*most, many, some, the majority of, a few, few*) înaintea substantivelor, pentru a arăta că substantivul denumește un grup mai limitat de obiecte, astfel diminuând certitudinea cu care se face o afirmație.

Adverbul

Utilizarea adverbelor ce denotă probabilitate (*possibly, probably, generally*) și frecvență (*sometimes, often, frequently, usually, rarely, hardly, hardly ever*) pentru a limita (sau atenua) certitudinea unei afirmații.

Pronumele

Utilizarea pronomelor (*al, both, either, another, other*).

Verbul

Utilizarea și contrastarea timpurilor *trecutul simplu, prezentul simplu și prezentul perfect; prezentul simplu și continuu* etc. la diateza activă și pasivă. Verbele modale. Utilizarea verbelor modale *can, could* care exprimă incertitudinea, uimirea, sugestia; *can't, couldn't* care exprimă imposibilitatea sau neîncrederea; *may, might* care exprimă presupunerea sau posibilitatea ca o acțiune să fi avut loc în trecut; *must* care exprimă deducția, o concluzie logică sau probabilitatea referitoare la trecut.

Vorbirea indirectă

Utilizarea varietății de verbe care introduc vorbirea indirectă pentru a indica rezerva față de faptul că nu este de acord cu materialul relatat (afirmații) sau pentru a limita valoarea de „fapt” a materialului raportat, susținându-și scopul (argumentând, contrazicând, insistând, susținând, sugerând, propunând, admitând, recomandând).

Prepoziția

Utilizarea prepozițiilor de direcție sau destinație (*about, down, inside, into, round, toward(s)* etc.) și a prepozițiilor care urmează după anumite adjective (*afraid of, bad/good at, busy with, allergic to* etc.).

Cuvinte de legătură care exprimă concesia (*although, even though, however, even so, nevertheless, in spite of, yet, instead, in contrast, on the other hand*), fiind utilizate pentru a demonstra contradicția între fapte sau aspecte ale unei situații care limitează certitudinea unei afirmații.

Structura propoziției/frazei

Utilizarea principalelor structuri: (1) propoziție subordonată adverbială; (2) propoziție adverbială introdusă printr-un conector de propoziție; (3) propoziție subordonată atributivă explicativă; (4) propoziție subordonată atributivă determinativă.

Clasa a XII-a

I. Lexic

Formarea cuvintelor: lexicalizarea formei pluralului la substantive (*color colours „culori”, colours – „drapel”*). Conversie: sintagma V., de exemplu: *Don't 'how you do 'at me!* Metafora, comparația, metonimia, personificarea.

II. Morfosintaxă

Articolul

Utilizarea corectă a articolului în texte autentice.

Verbul

Formele infinitivului, participiului și gerunziului la diateza activă și pasivă.

Vorbirea indirectă

Utilizarea unei varietăți de verbe care introduc vorbirea indirectă pentru a indica rezerva față de faptul că nu este de acord cu materialul raportat (afirmații) sau pentru a limita valoarea de „fapt” a materialului raportat, susținându-și scopul (argumentând, contrazicând, insistând, susținând, sugerând, propunând, admitând, recomandând).

Verbele modale

Utilizarea verbelor modale *may, might, can, could* pentru a limita certitudinea unei afirmații, exprimând îndoiala sau presupunerea, sau posibilitatea că o acțiune va avea loc; verbele modale la negativ *can't, couldn't* pentru a exprima imposibilitatea sau neîncrederea; *must* pentru a exprima deducția sau concluzia logică.

Prepoziția

Utilizarea prepozițiilor care funcționează în calitate de cuvinte de legătură (*as well as, in addition to, such as, like, in contrast to, in spite of, because of, due to, as a result of*) pentru a introduce o frază-substantiv, o construcție gerunzială sau o sintagmă substantiv + adjectiv care funcționează ca propoziție subordonată.

Cuvinte de legătură care exprimă contrast, cauză–efect, concesie, concordanță, condiție, evidențiere, exemplu, rezultat, scop, explicare.

Structura propoziției/frazei

Utilizarea construcției participiale (propoziții adverbiale și atributive reduse) pentru a începe propozițiile sau a determina elementele din cadrul propozițiilor.

LIMBA FRANCEZĂ

Clasa a X-a

I. Fonetică

Intonația. Intonația frazei negative și afirmative. Răspunsuri la negație și afirmație. Intonația frazei exclamative și imperative. Intonația frazei interogative. Accentuarea. Accentul grupului ritmic. Tipuri de legătură. Legătura și înlănțuirea în grupul fonic.

II. Morfosintaxă

Ordinea cuvintelor.

Substantivul

Numărul (singular, plural, plural regulat, neregulat). Genul masculin, feminin.

Articolul

Articolul (hotărît/nehotărît, partitiv, contractat, elide). Omiterea articolului (în fața numelor proprii, denumirilor de orașe, de riuri, adverbelor și substantivelor de cantitate *beaucoup de, bien des choses*).

Adjectivul

Adjective posesive (pentru un singur obiect posedat/mai multe obiecte posedate). Adjective demonstrative. Substituirea adjectivelor demonstrative cu articolul hotărît (*ce chanteur ~ le chanteur*). Adjective calificative. Genul adjectivelor. Excepții (*roux-*

rousse, frais-fraîche etc.). Formarea pluralului. Gradele de comparație ale adjectivelor. Adjectivele numerale: numerale cardinale și numerale ordinale, numerale fracționare; operațiile aritmetice.

Pronumele

Pronumele personale (accentuate, neaccentuate). Locul pronomelor complemente. Pronumele posesive. Pronumele demonstrative.

Verbul

Modul indicativ (prezentul, perfectul compus – conjugarea cu *avoir* și *être*); viitorul simplu; imperfectul; timpurile imediate; mai mult ca perfectul; concordanța timpurilor. Modul condițional (condiționalul prezent și trecut); concordanța după *si* condițional. Modul subjonctiv. Subjonctivul prezent și trecut; concordanța timpului prezent și a celui trecut al subjonctivului. Modul imperativ. Diateza activă. Gerunziul. Participiul trecut și acordul participiului trecut.

Adverbul

Formarea, gradele de comparație, adverbele de loc.

Vorbirea directă și vorbirea indirectă

Clasa a XI-a

I. Lexic

Semantica cuvântului. Formarea cuvintelor prin compunere. Frazeeologismele. Abrevierile. Siglele.

II. Fonetică

Accentul.

III. Morfosintaxă

Fraza

Exprimarea consecinței. Elipsa.

Pronumele

Pronumele în adjectivele relative și nehotărîte. Pronumele adverbiale: *en, y*.

Verbul

Modul subjonctiv imperfect. Mai mult ca perfectul (recunoașterea). Subjonctivul în subordonatele relative: după superlativ, după un pronume nehotărît, după verbele și expresiile de dubiu la forma interonnegativă (*crois-tu qu'il vienne?*).

Interjecția

Conectorii: premièrement, tout d'abord; par conséquent, en conséquence, d'ici-là, suite à, compte tenu de, quand bien même, ensuite; finalement, au bout de compte, enfin, en guise de conclusion; par rapport à, par contre, au contraire, à différence de; de toute façon, à plus forte raison, d'autant plus que; ça veut dire que, c'est-à-dire, en bref, autrement dit; ceci dit, comme je l'ai déjà mentionné.

Clasa a XII-a

I. Lexic

Polisemia, sinonimia, antonimia, paronimia, omonimia. Comparația, metafora, personificarea, ironia, metonimia. Lexic stilistic funcțional: juridic, științific, publicistic.

II. Morfosintaxă

Subordonatele introduse prin: *sans que, tandis que, pourvu que, bien que, afin que*.

Verbul

Participiul prezent. Timpurile anterioare (recunoașterea).

LIMBA SPANIOLĂ

Clasa a X-a

I. Fonetică, ortografie și ortoepie

1. Elemente fonetice și lexicale din sfera tematică abordată: cuvinte, sintagme corespunzând funcțiilor comunicative și domeniilor tematice. 2. Elemente gramaticale.

II. Lexic și semantică

Formarea cuvintelor prin sufixare și prefixare (sistemizare). Exprimarea ideii de superlativ cu prefixele (sistemizare). Formarea cuvintelor prin compunere (sistemizare).

III. Gramatică

Articolul

Omiterea articolului (toponime cu și fără articol). Folosirea articolului cu substantiv propriu. Articolul neutru *lo*.

Adjectivul

Substantivarea adjectivelor. Valori (sistemizare). Adjectivele calificative și pronominale. Acordul și comparația adjectivelor (consolidare). Adjective și pronume demonstrative (consolidare). Adjective și pronume nehotărîte (formele frecvente în comunicare) (consolidare).

Pronumele

Pronumele personale complemente combinate (locul lor în fraza asertivă și imperativă). Pronumele relative și interogative.

Verbul

Modul indicativ: imperfectul și perfectul compus (utilizarea în narațiuni), viitor, mai mult ca perfectul, perfectul simplu (consolidare); concordanța timpurilor la indicativ (consolidare); *modul conjunctiv:* utilizarea conjunctivului după verbele de voință, sentiment și conjuncții, locuțiuni conjuncționale – reactualizare și extindere; *modul infinitiv* (forme și contexte de utilizare: infinitivul prezent și perfect); *modul condițional* (consolidare și extindere); perifraze incoative și terminative cu infinitivul; folosirea verbelor *ser/estar* + adjectivo (reactualizare și extindere).

Adverbul (consolidare).

Prepoziții și conjuncții frecvente (consolidare).

Tipuri de fraze: fraza asertivă, fraza interogativă directă, fraza imperativă, fraza negativă (consolidare).

IV. Sintaxă

Propoziții interogative indirecte. Propoziții circumstanțiale de mod. Propoziții circumstanțiale de cauză. Propoziții circumstanțiale de scop. Propoziții circumstanțiale consecutive (reactualizare și extindere). Subordonata condițională, concluzivă, finală, temporală, relativă. Stil direct/indirect (procedee sintactice). Corespondența timpurilor la modurile indicativ, imperativ, conjunctiv, condițional (în plan prezent și în plan trecut).

Clasa a XI-a

I. Fonetică și ortografie

Abrevieri uzuale. Elemente fonetice și lexicale din sfera tematică abordată: cuvinte, sintagme corespunzând funcțiilor comunicative și domeniilor tematice. Elemente gramaticale.

II. Lexic și semantică

Derivarea cu sufixe diminutive afective (reactualizare și extindere). Derivarea cu sufixe despective/depreciative (reactualizare și extindere). Derivarea cu sufixe augmentative (reactualizare și extindere). Valoarea afectivă a sufixelor folosite la diminutivarea prenumelor (reactualizare și extindere). Parimii, expresii frazeologice, locuțiuni adverbiale.

III. Gramatică

Articolul

Valorile neutruului *lo* (consolidare). Articolul în calitate de translator. Articolul la substantivizarea altor părți de vorbire (consolidare).

Substantivul (reactualizare și extindere).

Funcțiile dativului. Genul și numărul substantivelor compuse.

Adjectivul

Adjective cu superlative neregulate (cu prefixe și sufixe).

Pronumele

Pronumele interogative/relative. Interogația directă/indirectă. Sistematizarea pronumelor personale.

Verbul (reactualizare și extindere).

Timpurile narațiunii (sistematizare). Folosirea modurilor indicativ/conjunctiv cu verbe de opinie, de sentiment etc. Perifraze verbale obligative. Verbe ale devenirii. Exprimarea probabilității (cu viitor și condițional). Diateza activă/pasivă/reflexivă.

Adverbul

De mod. Interogativ/relativ. Exprimarea probabilității.

Prepoziția

Prepoziții grupate.

IV. Sintaxă

Coordonarea copulativă, prin juxtapunere și disjunctivă. Subordonarea consecutivă, concesivă și condițională. Simultaneitatea contrastivă. Corespondența timpurilor la modurile indicativ, imperativ, conjunctiv, condițional (în plan prezent și în plan trecut).

Clasa a XII-a

I. Lexicologie

Relații semantice de sinonimie, antonimie, omonimie, paronimie, lanțuri și cîmpuri semantice. Familii de cuvinte. Schimbarea categoriei gramaticale.

II. Gramatică

Substantivul (reactualizare și extindere)

Cazuri speciale de schimbare a genului.

Adjectivul

Adjective nehotărâte, distributive (consolidare).

Pronumele (reactualizare și extindere)

Pronumele nehotărâte. Sistematizarea pronumelor relative. Valorile lui *se*.

Verbul

Substantivizarea infinitivului. Modurile nepersonale și valorile lor. Sistematizarea verbelor și a construcțiilor care cer conjunctivul. Conjunctivul în propoziții independente. Sistematizarea perifrazelor verbale.

Adverbul

Substantivizarea adverbului.

III. Sintaxă

Construcții absolute. Subordonarea relativă, concesivă (reluare). Construcția comparativă. Coordonarea distributivă. Schema concordanței timpurilor indicativ/conjunctiv/imperativ și a propozițiilor condiționale de tip I, II și III.

LIMBA ITALIANĂ

Clasa a X-a

I. Lexic

Sensul propriu și cel figurat al cuvintelor. Lexicul din mass-media și specificul acestuia. Familii de cuvinte.

II. Fonetică

Cazurile de interferență fonetică în cadrul sistemului de vocale. Silaba. Particularități de pronunțare și ortoepie. Pauzele.

III. Morfosintaxă

Substantivul

Genul substantivelor. Particularități. Substantivele invariabile. Numărul substantivelor. Articolul definit. Prepozițiile articulate. Articolul indefinit și cel partitiv. Determinanți de identitate. Determinanți limitativi. Determinanți limitativi cardinali și ordinali. Determinanți de întărire (*stesso, medesimo*). Pronumele personale.

Adjectivul

Genul. Categoria intensității și mijloacele de exprimare ale acesteia.

Verbul

Flexiunea verbelor. Modul, timpul, persoana și numărul verbului. Paradigma verbelor (conjugarea). Concordanța formelor verbale ale indicativului.

Adverbul

Adverbe derivate de la adjective. Grade de intensitate.

IV. Sintaxă

Tipuri de propoziții: afirmativă, negativă, interogativă, exclamativă.

Clasa a XI-a

I. Lexic

Valoarea denotativă și conotativă a cuvintelor. Îmbinări frazeologice libere și ideomatice.

II. Fonetică

Accentul și valorile sale, interferențe de accentuare la conjugarea verbelor italiene.

III. Morfosintaxă

Substantivul

Substantive *singularia tantum* și substantive *pluralia tantum*. Substantive cu o formă la singular și două forme la plural. Modalități și particularități de formare a fe-

mininului animat. Determinanți relativi, interogativi, exclamativi. Folosirea formelor pronumelui personal tonic indirect cu prepoziția *a*.

Pronume indefinite

Pronume indefinite. Particularități ale formei de plural a pronumelor indefinite.

Verbul

Folosirea formelor verbale în subordonate. Diatezele activă și pasivă ale verbelor.

Interjecția.

IV. Sintaxă

Exprimarea cauzei, condiției, consecinței. Propoziții eliptice.

Clasa a XII-a

I. Lexic

Lexicul special. Lexicul publicistic. Parimiile. Maxime și aforisme. Polisemia, omonimia, sinonimia, antonimia, paronimia. Metafora, comparația, metonimia, personificarea.

II. Morfosintaxă

Pronumele și adjectivele posesive. Pronumele și adjectivele determinative. Pronumele și adjectivele indefinite. Pronumele și adjectivele de identitate. Particulele pronominale *ne, ci, vi*. Pronumele de politețe. Modalități de folosire.

Adjectivul

Verbul

Folosirea modurilor și formelor verbale. Folosirea conjunctivului și indicativului în diferite tipuri de subordonate. Principalele reguli de concordanță a timpurilor în subordonate cu indicativul, condiționalul și conjunctivul. Schema concordanței timpurilor. Formele modurilor nonpersonale (infinitivul, participiul, gerunziul).

LIMBA GERMANĂ

Clasa a X-a

I. Lexic

Sensul propriu și sensul figurat al cuvântului. Mijloacele de formare a cuvintelor (derivarea prin prefixe și sufixe, compunerea, familii lexicale). Lexicul din mass-media.

II. Fonetică

Accentul. Intonația. Intonația în propozițiile afirmative cu ordinea directă și indirectă a cuvintelor. Intonația în propozițiile negative, interogative, exclamative.

III. Morfosintaxă

Substantivul. Genul substantivelor. Grupele de plural.

Articolul

Articolul hotărît și articolul nehotărît. Particularități de utilizare. Omiterea articolelor (înaintea numelor proprii, denumiri de țări, orașe etc.). Contopirea articolului cu prepoziții (*in+das=ins, bei+dem=beim*).

Numeralul

Numerale cardinale și ordinale.

Adjectivul

Acordul adjectivului cu substantivul. Topica adjectivului. Declinarea adjectivelor. Gradul pozitiv, comparativ, superlativ. Cazuri specifice de comparație (*gut-besser-der, die, das beste*).

Pronumele

Pronumele relative (*der, welcher, wer, was*). Funcția dublă a pronumelui relativ (de substantiv și conector conjuncțional). Utilizarea pronumelor personale, posesive, demonstrative, reflexive, nehotărîte, negative.

Verbul

Moduri personale. Indicativul. Conjunctivul II. Imperativul. Timpul și aspectele lui. Diateza pasivă. Valența verbelor.

Prepoziția

Poziția prepozițiilor. Prepozițiile cu dativ, cu acuzativ.

Adverbul

Gradele de comparație.

IV. Sintaxă

Propoziții enunțiative, exclamative, interogative, afirmative.

Clasa a XI-a

I. Lexic

Lexic specializat. Formarea cuvintelor prin compunere. Frazeeologisme. Abrevieri, acronime, sigle.

II. Fonetică

Accentul. Intonația. Intonația în propozițiile exclamative, imperative, în enunțurile ce exprimă un ordin, o poruncă, o rugămintă, o implorare.

III. Morfosintaxă

Substantivul

Singularia tantum (*die Milch, der Zucker*), *pluralia tantum* (*die Kosten, die Zinsen*).

Numeralul

Numerale fracționare. Tehnica formării 1/2 (*ein halb*). Numerale distributive (*zu dritt*).

Adjectivul

Valența adjectivelor.

Pronumele

Pronumele interogativ. Pronumele reciproc. Pronumele nehotărît.

Verbul

Moduri nepersonale. Infinitivul. Formele infinitivului. Construcții infinitivale. Frazeele infinitivale. Participiul. Formarea participiului I și participiului II. Acordul participiului. Conjunctivul I. Vorbire indirectă.

Adverbul

Valența adverbului (*stolz sein auf + Akk, bekannt sein mit + D., bei + D*). Funcțiile adverbului în propoziție.

Prepoziția

Prepoziția în calitate de conector sintagmatic. Prepoziții cu dativul și acuzativul. Exprimarea consecinței, a cauzei și efectului.

IV. Sintaxă

Fraza formată prin coordonare. Ordinea cuvintelor în fraze.

Clasa a XII-a

I. Lexic

Polisemia, sinonimia, antonimia, paronimia, omonimia. Lexicul tematic și câmpurile semantice. Dublete semantice. Vocabular stilistic-funcțional (științific, tehnic, juridic, publicistic, argotic). Neologisme. Parimii (proverbe, zicători). Maxime, sentințe, aforisme. Metafora, comparația, personificarea, metonimia, hiperbola.

II. Morfosintaxă

Atributul dezvoltat. Nominalizarea.

Substantivul

Substantivul și determinanții săi. Valența substantivelor (*Angst haben vor+ Dat*).

Adjectivul

Cazuri speciale de declinare a adjectivelor.

Verbul

Modul conjunctiv. Conjunctivul II: prezent, trecut. Conjunctivul I: prezent, trecut, viitor. Întrebuințarea conjunctivului II.

Adverbul

Adverbe pronominale.

III. Sintaxă

Fraza formată prin subordonare. Topica în propozițiile secundare.

LIMBA TURCĂ

Clasa a X-a

I. Lexic

Metonimia. Sensul figurat. Cîmpul lexical. Omonimia. Proverbele. Expresiile frazeologice.

II. Fonetică

Abrevierea. Corectitudinea scrierii numeralelor. Corectitudinea scrierii denumirilor zilelor de săptămână. Corectitudinea scrierii denumirilor de planetă.

III. Morfosintaxă

Substantivul

Cuvintele motivate. Formarea substantivelor diminutive cu ajutorul sufixelor. Substantive la cazul genitiv.

Sufixe

Rădăcina substantivelor. Rădăcina verbelor. Formarea substantivelor cu ajutorul sufixelor. Formarea verbelor de la substantive.

Numeralul

Numeralul cardinal. Numeralul ordinal. Numeralul distributiv. Numeralul fracționar.

Adjectivul

Adjectivele diminutive. Numerele adjectivale. Formarea adjectivelor la gradul superlativ relativ cu ajutorul prefixelor.

Pronumele

Utilizarea cuvîntului *singur* ca pronume. Subiectul exprimat prin pronume.

Verbul

Modul indicativ. Diateza pasivă. Diateza reflexivă. Marcherii ce semnifică o acțiune de constrîngere. Diateza reflexivă.

Prepoziția

Prepozițiile *yalnız, ile, için, göre, kadar, yana, ancak, sonra, dolayı, rağmen*.

Adverbul

Adverbul de mod. Adverbul de loc. Adverbul de timp.

IV. Sintaxă

Propozițiile subordonate. Propozițiile subiective. Propozițiile obiective.

Clasa a XI-a

I. Lexic

Semnificația termenilor. Dublarea cuvintelor pentru a reda un sens. Relația între cuvinte. Expresiile.

II. Fonetică

Corectitudinea utilizării conjuncției *ile'*. Corectitudinea utilizării sufixului *de*. Corectitudinea utilizării sufixului *ki'*.

III. Morfosintaxă

Substantivele

Forma inițială a substantivelor. Substantive compuse. Familia lexicală.

Sufixe

Formarea substantivelor de la verbe. Formarea verbelor de la verbe.

Numeralul

Numeralul cardinal. Numeralul ordinal. Numeralul distributiv. Numeralul fracționar.

Adjectivul

Îmbinările de cuvinte. Adjectivele diminutive. Formarea adjectivelor la gradul superlativ relativ cu ajutorul prefixelor.

Pronumele

Pronumele personal. Persoana și numărul.

Verbul

Formarea verbelor compuse. Verbe tranzitive. Marcherii ce semnifică o acțiune de constrîngere. Verbe compuse.

Prepoziția

Prepozițiile *yalnız, ile, için, göre, kadar, yana, ancak, sonra, dolayı, rağmen*.

Adverbul

Gerunziul.

IV. Sintaxă

Acordul predicatului cu subiectul. Părțile secundare de propoziție. Vorbirea directă. Vorbirea indirectă.

Clasa a XII-a

I. Lexic

Proverbele. Aforismele. Cuvintele motivate. Modurile de exprimare. Abateri de la normă.

II. Fonetică

Semnele de punctuație. Corectitudinea scrierii cuvintelor compuse.

III. Morfosintaxă

Substantivul

Structura substantivelor.

Sufixe

Formarea cuvintelor cu ajutorul sufixelor. Desinențele.

Numeralul

Numeralul cardinal. Numeralul ordinal. Numeralul distributiv. Numeralul fracționar.

Adjectivul

Îmbinările de cuvinte. Adjectivele diminutive. Formarea adjectivelor la gradul superlativ relativ cu ajutorul prefixelor. Adjectivele calitative. Adjectivele demonstrative.

Pronumele

Pronumele personal. Pronumele interogativ. Pronumele demonstrativ. Utilizarea cuvântului *singur* ca pronume. Pronumele cu funcție sintactică de subiect. Pronumele nehotărât.

Verbul

Timbul și aspectele lui. Verbele tranzitive și intransitive.

Prepoziția

Prepozițiile *yalnız, ile, için, göre, kadar, yana, ancak, sonra, dolayı, rağmen*.

Adverbul

Adverbul de mod. Adverbul de loc. Adverbul de timp.

IV. Sintaxă

Acordul predicatului cu subiectul. Părțile secundare de propoziție. Vorbirea directă. Vorbirea indirectă. Propozițiile afirmative și negative. Predicatul exprimat prin verb și substantiv. Propoziția simplă. Propoziția dezvoltată. Propozițiile eliptice.

B. CONȚINUTURI TEMATICE

Orientările tematice din precedentele curriculumuri de limbi străine converg în prezentul *Curriculum* spre nevoia dizolvării lor în interiorul domeniilor CECRL (*public, personal, educațional*) și al domeniilor din varianta americană a CLSM (*comunicare, cultură, comparație, conexiune, comunitate*), toate ajustate la treapta liceală de formare și conformate **nivelului B1** al CECRL. Această fuzionare pare a fi logică, deoarece îmbină experiența curriculară europeană cu cea americană și reflectă în linii majore pozițiile-cheie ale vieții sociale, culturale, educaționale și private ale elevului, personalitatea și competențele variate ale acestuia aflându-se în centru.

Distribuite pe clase, domeniile, temele și subtemele se completează pe măsură ce cresc competențele de exprimare și interacțiune orală și scrisă ale elevului. Din corpusul subiectelor propuse decurg posibilitățile formării competențelor lingvistice (cunoașterea sistemului limbii), comunicative (aplicarea sistemului limbii în acte și situații de comunicare personală și interactivă), metodologice (colaborarea cu profesorul și colegii prin cunoașterea metodelor și formelor de predare-învățare, a instrumentelor educative etc.), interdisciplinare (conectarea cu alte discipline limitrofe cum ar fi limbile), atitudinale și socioculturale (dragostea față de familie, școală, țară, stima față de colegi, profesori; acceptarea alterității culturale; educația ecologică; cultura individuală etc.). Spectrul de subiecte propuse presupune o vastă gamă de materiale textuale, autorii de manuale fiind liberi în determinare și alegere.

Un aspect important îl constituie abordarea în complex a subiectelor prin selectarea conținuturilor lingvistice în funcție de domeniile curriculare și specificul psihofiziologic adecvat treptei școlare respective. Prezentarea materialului gramatical se va face în concordanță cu orientările conceptual-tematice și nivelul B1 al CECRL, astfel realizându-se principiile funcționalismului, al ascensiunii spiralate, al abordării acționale în predarea-învățarea limbilor străine.

Tematica orientativă și capitolele de conținut vor fi corelate cu toate tipurile de competențe: competențe-cheie, transdisciplinare, specifice disciplinei, subcompetențe și vor reflecta activitățile caracteristice elevului în cadrul domeniilor curriculare respective, vor dezvălui problemele ce-l frământă, vor pune în valoare interesele lui față de lumea din jurul său, în conformitate cu perioadele evolutive ale copilului și particularitățile de vîrstă, toate abordate într-o viziune flexibilă, acțională și funcțională.

Clasa a X-a

DOMENIUL COMPARAȚIE

I. Individul: autoformarea, autohidarea, controlul

- Condiția fizică. Sănătatea, igiena. Maladii, la medic.

II. Individul și activitățile sale: autoresponsabilizarea

- Cumpărături. La magazin. La piață. La cafenea, bar, restaurant.
- Servicii: transportul, telecomunicațiile, Internetul.
- Activități sportive și recreative (călătorii, excursii, bibliotecă, sporturi).

DOMENIUL CONEXIUNE

Elevul și mediul ambiant

- Familia. Rudele. Oaspeții. Prietenii.

DOMENIUL CULTURĂ

Civilizație și cultură

- Elemente de geografie.
- Sărbători și tradiții.
- Personalități ilustre.
- Televiziunea.

Clasa a XI-a

DOMENIUL COMPARAȚIE

Viața tinerilor

- Gusturi, pasiuni, interese.
- Viața școlară.
- Organizații ale tinerilor.
- Generația tânără și problemele ei (conflicte, droguri, SIDA).

DOMENIUL CONEXIUNE

Elevul și mijloacele de comunicare în masă

- Televizorul.
- Internetul.
- Presa.

DOMENIUL CULTURĂ

Civilizație și cultură

- Elemente istorice importante.
- Teatru și cinema.
- Publicitate. Mass-media.
- Muzică și arte plastice.

Clasa a XII-a

DOMENIUL COMPARAȚIE

Viața tinerilor

- Moda.
- Planuri de viitor.
- Curriculum vitae.

DOMENIUL CONEXIUNE

Elevul și societatea

- Obligații și responsabilități.
- Drepturile omului.

DOMENIUL CULTURĂ

Civilizație și cultură

- Fragmente de literatură.
- Muzei și expoziții.
- Interferențe culturale europene.
- Stiluri de viață.

C. ARII ȘI ACTE DE COMUNICARE

Ordonarea, combinarea și tratarea elementelor de construcție a comunicării vor fi corelate cu tematica fiecărui an școlar în parte și vor ține în exclusivitate de opțiunile autorilor de manuale. Abordarea materiei lingvistice se va efectua din perspectiva practicii raționale și funcționale a limbii, în variantele ei orală și scrisă.

La structurarea textului oral se va ține cont, de asemenea, de organizarea logico-semantică a mesajului (selectarea vocabularului, organizarea lui în unități sintactice, expresivitatea în vorbire etc.), precum și de organizarea textului dialogat și monologat (formule de inițiere, menținere și încheiere a unui dialog, organizarea monologului informativ etc.).

La structurarea textului scris se va ține cont de organizarea acestuia (scopul, documentarea, părțile componente, utilizarea semnelor de punctuație), de stilistica grafică (scrierea căii grafice, așezarea în pagină, sublinierile etc.), de contextele de realizare (scrierea funcțională: notițe, teme, lucrări trimestriale), de scrierea reflexivă (relatări de fapte și întâmplări personale, scrisori familiale sau de felicitare etc.); transformarea textului dialogat în text narativ (rezumatul, povestirea).

Prezentarea materiei lingvistice noi se va efectua de fiecare dată pe baza actualizării cunoștințelor asimilate, precum și pe consolidarea și extinderea acestora.

Astfel, în clasa a X-a, clasă de recuperare și consolidare a cunoștințelor, se va purcede la recapitularea materiei lingvistice asimilate în clasele precedente, precum și la racordarea acesteia la conținuturile tematice respective. Accentul se va pune pe automatizarea standardelor structurale și formale în scopul manipulării lor cu un grad de

dezinvoltură mult mai sporit decât în clasele gimnaziale. Clasa a XI-a, clasă de aprofundare și extindere a cunoștințelor, aptitudinilor și deprinderilor elevilor, va constitui o nouă avansare spiralată în domeniul conținuturilor lingvistice și va permite asimilarea în profunzime a noțiunilor de metalimbaj gramatical. Clasa a XII-a, clasă de aprofundare și finalizare a studiilor, va orienta activitatea elevilor spre lărgirea, consolidarea și recapitularea materiei lingvistice. Structurile formale ale limbii vor fi preponderent predate și asimilate în microcontexte, cu suportul conectorilor pragmatici, lexicali și formali.

În vederea unei structurări cât mai coerente a comunicării, la exprimarea materiei lingvistice se vor indica și unele exemple concrete de abordare funcțională și aplicativă a acesteia. Prezentarea semantico-funcțională și gramaticală va ține cont de:

1. Funcțiile de comunicare

1.1. Relații de civilitate: salutare, prezentare, stabilire de contacte, oferte și mulțumiri; simpatii, încurajare, ostilitate, scuze, doleanțe.

1.2. Influențe exercitate asupra altora: incitare la acțiune: ordine pozitive/negative; sfaturi, dorințe, solicitări.

1.3. Aprecieri: aprobare, dezaprobare, calificare, comparație; preferințe, indiferență, contrarietate, decepție, plăcere, regret, surpriză.

1.4. Informație: cerere de informație, ofertă de informație.

1.5. Discuții: acord/dezacord, argumentare, cauză/consecință, condiție, ipoteză, opoziție; relansarea argumentării, ruptura argumentării.

2. Raporturile modale (subiective)

2.1. Punctul de vedere al locutorului: gradul de certitudine, capacitate/incapacitate, posibilitate/imposibilitate, voință/lipsă de voință, obligațiune/necesitate, permisiune/lipsă de permisiune.

2.2. Atitudini afective: exclamări, insistențe, mirare, regret, bucurie.

2.3. Exprimarea ipotetică: condiție reală, posibilă, virtuală.

3. Categoriile semantico-gramaticale

3.1. Componentii fundamentali ai enunțului: exprimarea unei acțiuni; exprimarea unei activități involuntare; exprimarea unei activități mentale.

3.2. Alte elemente ale enunțului:

- Calificare: atribuirea calității, proprietății; comparația;

- Cuantificare: posesie, adjective și pronume posesive.

3.3. Apartenența:

- Agent, cauză, mod, mijloc, subconștient, destinație, țel.

3.4. Reperajul:

- Reper spațiale: cuvinte interogative, demonstrative, numeral, conjuncții;

- Reper temporale: cronologie fundamentală (în raport cu prezentul);

- Reper temporale complementare: în raport cu trecutul, de anterioritate, de simultaneitate, de posterioritate;

- Reper actuale: stare temporară, permanentă; proces instantaneu, durativ, rezultativ, expectativ, iterativ;

- Reper logice: adunare, enumerare, înlocuiri, contrast, reformulări, cauză, consecință.

- Conținuturile nu constituie un scop în sine al învățării limbii străine în liceu.

Ele sînt doar mijloacele prin care se realizează comunicarea. Ca atare, autorii de manual și profesorii vor evita transmiterea cursurilor de lingvistică în cadrul unor lecții speciale de gramatică. Se va recurge în schimb la exerciții în care să fie cuprinse elementele de mai sus și la situații de comunicare pentru integrarea și mobilizarea lor.

VII. STRATEGII DIDACTICE: ORIENTĂRI GENERALE (METODOLOGICE)

Actualul *Curriculum* la nivelul liceal orientează procesul de predare-învățare a limbii străine în următoarele direcții magistrale:

- Extinderea și aprofundarea competențelor de *comunicare* asimilate la ciclul anterior;
- Extinderea, aprofundarea și consolidarea competențelor *lingvistice* concepute ca *elemente de construire* a comunicării;
- Extinderea și aprofundarea competențelor de interpretare (hermeneutice) și socioculturale ca bază pentru formarea atitudinilor și valorilor.

În ciclul liceal vor fi dezvoltate în continuare cele patru deprinderi integratoare pe care se bazează predarea-învățarea limbilor străine în gimnaziu (audierea, lectura, comunicarea orală și scrisă) în cadrul unor domenii mai vaste, precum comunicarea, civilizația, cultura etc. Profesorul va avea în vedere folosirea unor metode cît mai variate, potrivite grupului de elevi cu care lucrează. În *Curriculum* sînt sugerate în medie trei activități de învățare pentru achiziționarea fiecărei competențe de bază. Profesorul le poate folosi pe acestea, conștient de modelul lor sau inventa exerciții și activități inedite.

Se recomandă în cazul claselor XI-XII folosirea proiectelor și a portofoliilor realizate de elevi, metode care stimulează munca independentă și motivația, fișele de autoevaluare. De exemplu, în clasa XI, la tema „Viața tinerilor – gusturi și preferințe” se poate indica realizarea unui proiect care să cuprindă chestionare aplicate colegilor; referate care să generalizeze rezultatele sondajului; fișe de lectură din lucrări despre tineri sau articole de presă, fragmente din literatură, relatări din filme despre tineri. Realizarea unui atare proiect solicită căutarea surselor, acumularea informației diverse, redactări de diferite tipuri (selectarea aspectelor celor mai caracteristice, selectarea vocabularului adecvat, diferențierea modurilor de comunicare). Portofoliul, de exemplu, va include un plan inițial de muncă (realizat cu sprijinul profesorului), indicații bibliografice, după caz, un vocabular minimal la temă, scheme cronologice, desene, hărți, caracterizări ale personalităților istorice, citate din istoriografie și din literatură referitoare la perioada istorică respectivă.

Ceea ce contează mai mult (și diferențiază portofoliul de proiect) este includerea aprecierilor personale ale elevului asupra muncii sale (autoevaluarea). Acest aspect dezvoltă capacitățile metacognitive (elevul înțelege cum învață, cum progresează, unde îi este mai greu, de ce se întîmplă lucrurile acestea). Portofoliul include de asemenea: teme pentru acasă, care au legătură cu subiectul respectiv, lucrări de control, comentariile profesorului asupra muncii desfășurate de elev. Prin urmare, portofoliul a cărui realizare necesită un timp îndelungat (un semestru sau chiar un an) ilustrează procesul învățării și permite evaluarea formativă.

Textele inserate în manuale vor trebui să conțină un lexic pe cît se poate de bogat și variat, să fie selectat conform vârstei și claselor, astfel ca acestea să contribuie în mod eficient la îmbogățirea și diversificarea vocabularului liceenilor, precum și la dezvoltarea personalității lor. Accentul se va pune nu atît pe memorizarea și acumularea mecanică de noi unități lexicale, cît mai cu seamă pe activizarea, asimilarea și automatizarea lexicului și unităților frazeologice acumulate, a formelor și a clișeele comunicative. În acest scop, autorii de manuale vor trebui să includă în acestea o gamă variată de exerciții care vor conține nu numai comentarii semantice și lexicale (cl. X-XI), ci și stilistice (cl. a XII-a). În această ordine de idei, printre obiectivele și procedeele prioritare vor figura, în primul rînd, comentariul literar propriu-zis, racordat la cerințele și conținutul hermeneuticii moderne, și, în special, analiza stilistică a textelor beletristice. Un obiectiv nu mai puțin important va constitui și aspectul civilizator al predării-învățării în etapa liceală. În acest sens, pentru manualele de limba străină vor fi selectate texte literare (preponderent din secolele XX și XXI), subiecte din istoria, geografia, arta, cultura și civilizația țărilor a căror limbă se studiază.

Un alt moment important este analiza interculturală a textelor, bazată pe comentariul relativității valorilor, regulilor și normelor sociale. Elevul clasei a XII-a trebuie să facă analiza interacțiunii sociale nu numai în contextul social prezent, ci și avînd în vedere asemenea elemente ale interacțiunii sociale ca rolul, regula, motivația, limbajul, codul și comunicarea nonverbală.

Categoriile gramaticale incluse în capitolul „Elemente de organizare lingvistică a mesajului” pot fi predate și învățate prin asimilarea automatizată în baza unor enunțuri, exerciții orale și scrise, precum și în baza unor texte dialogate și situații de vorbire. Accentul se va pune pe latura comunicativ-situativă, pragmatică și socioculturală a limbii, nu pe cea structurală, adică se va porni de la situații lingvistice comunicative orientate spre o gramatică a sensului. Exercițiile gramaticale vor fi racordate la necesitățile comunicării active, în așa fel ca acestea să contribuie la formarea performanțelor comunicării reale.

VIII. STRATEGII DE EVALUARE

Evaluarea, în sensul larg al cuvîntului, include: totalitatea proceselor și produselor care măsoară randamentul de predare-învățare, corelația dintre finalitățile procesului de instruire și obiectivele preconizate, direcționarea activității profesorului și a elevului spre îmbunătățirea calității învățării și predării, judecățile emise în vederea adopțării unor decizii educaționale concrete, menite să reflecte nivelul, volumul și calitatea reală a cunoștințelor, competențelor, atitudinilor și valorilor elevilor.

Curriculumul prezent reiterează importanța și funcțiile evaluării, precum e cea punctuală, activă, interactivă și menționează îndeosebi valoarea retroactivă a evaluării în vederea asigurării permanente a implementării realiste și obiective a conținuturilor propuse pentru predare.

Formele evaluării pot fi diferite, în funcție de criteriile care stau la baza unei sau altei clasificări. Astfel, în funcție de scopul urmărit, evaluarea poate fi inițială (diagnostică), continuă (formativă) sau sumativă (cumulativă); în funcție de timpul efectuării

evaluării, aceasta poate fi curentă, trimestrială și finală; în funcție de realizatorul evaluării – formativă (realizată de profesor), autoevaluare (realizată de elev), coevaluare (realizată între colegi), internă (realizată de conducerea liceului) și externă (realizată de organele de conducere a învățământului).

Este important de a începe procesul de învățământ cu realizarea, prin probe scrise sau orale, testări, discuții, dezbateri etc., a unei evaluări diagnostice, în vederea determinării nivelului de cunoștințe, competențe și atitudini achiziționate de elevi la treapta gimnazială de școlaritate. Rezultatele obținute vor avea o importanță dublă: în primul rând, ele vor permite profesorului să depisteze lacunele în asimilarea programului gimnazial, în al doilea rând, profesorul va putea purcede la elaborarea programelor de recuperare, consolidare și extindere a cunoștințelor în raport cu ansamblul de obiective ale învățării care trebuie să fie atinse.

În cadrul modulelor concrete, profesorul îi va orienta pe elevi să se adapteze la caracterul specific și exigențele învățământului liceal, la utilizarea tipurilor noi de muncă intelectuală și dezvoltarea autonomiei în propria activitate de învățare, la intensificarea cooperării cu colegii și profesorii săi.

Evaluarea curentă se va realiza după fiecare secvență didactică și nu va depăși conținutul predării-învățării. Orice item de evaluare din obiectivele programei va fi specificat pentru o anumită lecție-activitate.

Evaluările efectuate de profesor în mod curent și continuu pot fi apreciate prin comentarii de tipul:

- elevii însușesc mai bine textele care cer o înțelegere a mesajului, oricare ar fi statutul acestora (povestire, text documentar, text-ficțiune etc.);
- înțelegerea unui text documentar care cere asocierea imaginii cu textul a pus în evidență mai multe dificultăți decât era de așteptat;
- constituirea unei informații pe baza a două suporturi (sinteză), imagine și text, constituie o imagine neobișnuită în mediul liceal;
- trei elevi din patru știu să deosebească tipurile de texte sau de lucrări efectuate în liceu în baza unor indicii materiale ale textului (tipar, paginare, alineate etc.);
- folosirea dicționarului pentru a înțelege sensurile unui cuvânt constituie competențe achiziționate de majoritatea elevilor.

În cadrul procesului de evaluare toate cele trei niveluri, cunoașterea, aplicarea și integrarea, au o pondere echilibrată.

Autoevaluarea înseamnă aprecierea de către elev a progreselor realizate. E necesar ca fiecare elev să fie conștient de succesele obținute și de performanțele pe care trebuie să le atingă. O poziție intermediară între autoevaluare și evaluarea curentă efectuată de profesor o ocupă coevaluarea (evaluarea reciprocă). Avantajul acestei evaluări rezidă în faptul că elevii unui grup de cooperare își evaluează reciproc performanțele, aplicând tehnici și criterii variate și conștientizate deja în procesul de instruire.

Evaluarea sumativă poate fi realizată de profesor la sfârșit de capitol, temă, trimestru, an școlar, în funcție de obiectivele preconizate de programa pentru limba străină. Ea poate fi organizată și realizată și de organele locale de conducere a învățământului, precum și de organismele centrale (ministere, instituții de cercetare, consilii de evaluare). O modalitate de evaluare sumativă demnă de luat în seamă o constituie proiectul/

portofoliul. Avantajele acestuia sînt: elevul este evaluat pentru activitatea depusă pe o perioadă de timp îndelungată, care reflectă mai degrabă progresele realizate decât o teză/lucrare de control sumativă aplicată într-o oră sau două la sfârșitul semestrului; tema proiectului portofoliului conștientizează atât învățarea, cât și evaluarea, în vreme ce o singură probă sumativă nu este la fel de reală și concretă.

Evaluarea externă este statică, posterioară procesului de învățare, și are drept scop selecționarea candidaților. Ea se realizează prin intermediul unor instrumente rigide, standardizate, obligatorii pentru toți elevii, aplicarea cărora se reglementează strict (teste, examene orale sau în scris, comentarii etc.).

Evaluarea finală se va efectua prin examenul de bacalaureat a cărui valoare se explică prin funcția retroactivă. Ca orice formă de evaluare, bacalaureatul trebuie să respecte curriculumul. Probele de examen trebuie să corespundă achiziționării competențelor de bază, prevăzute pentru clasele X–XII în prezentul curriculum.

BIBLIOGRAFIE

1. Alexandrescu L., Lăzărescu I. *Deutsche Sprache-schwere Sprache*. București, Editura Anima, 1993.
2. *Anglais, classes de seconde, première et terminale*. Paris, Ministère de l'Education Nationale de la Jeunesse et des Sports, 1990.
3. Annaratone C., Rossi M. *Lingua e societa*. Grammatica italiana per le scuole medie e superiori. Bologna, 1973.
4. Bailey, Kathleen M. (1998). *Learning about Language Assessment*. Heinle&Heinle Publishers.
5. Balaban Th., Brînză E. et al. *Curriculum școlar cl. I–IV*. Chișinău, Editura Prut Internațional, 1998.
6. Balaban Th. *Sugestii metodologice și didactice privind definirea obiectivelor generale ale învățării limbilor străine la treapta învățământului liceal*. În: Anale științifice ale Universității de Stat din Moldova / Seria „Științe filologice”. Chișinău: USM, 1998, p. 142–147.
7. Battaglia G. *Leggiamo e conversiamo*. L'italiano per stranieri. Roma, 1974.
8. Bettoni C., Vicentini G. *Imparare dal vivo*. Lezioni di italiano. Nivel 10 avanzato. Roma, 1986.
9. Brown, Douglas H. (1987). *Principles of Language Learning*. Second Edition. Prentice hall Regents, Englewood Cliffs.
10. Brown, James Dean. *The Elements of Language Curriculum*. Heinle & Heinle Publishers. Boston, Massachusetts, USA, 1995.
11. *Cadrul european comun de referință*. Chișinău, Tipografia Centrală, 2004.
12. Costa D., Constillon L., Frenezi V., Martins-Baltar M., Papo E. *Un niveau seuil*. Clamecy, Hatier, 1990.
13. Crișan A., Guțu V. *Proiectarea curriculumului de bază/Ghid metodologic*. Cimișlia, „TIPCIM”, 1997.
14. Culegeri de proiecte didactice. Volumele I, II, III. Pro Didactica. Chișinău, Editura Arc, 1997.
15. *Curriculum de bază*. Documente reglatoare. Cimișlia, „TIPCIM”, 1997.
16. *Deutsch Aktiv*. Neu 18. 1C. Berlin, Langenscheidt, 1995.
17. *Diseos curriculares*. Bac Hillerato. Linguas Extranjeras. Santa Cruz de Tenerife, Reforma, 1991.

18. Dreyer-Schmitt. *Lehr- und ubungsbuch der deutschen Grammatik*. Munchen, Verlag fr Deutsch, 1995.
19. *Espagnol*, classes de seconde, première et terminale. Saint-Yrieix-Limoges, Paris, Centre National de Documentation Pédagogique, 1996.
20. *Ghuide de l'usage des Concepteurs de Programmes*. Conseil de l'Europe. Strasbourg, 1996.
21. Goia Vistian, Ion Drăgotoiu. *Metodica predării limbii și literaturii române*. București, Editura Didactică și Pedagogică, 1995, 183 p.
22. Guțu I., Brînză E. et all. *Limbi străine*. Curriculum pentru clasele a II-a și a IX-a. Chișinău, Editura Univers Pedagogic, 2006.
23. *Langues vivantes en BEP*. Programmes. Paris, 1997.
24. *Les langues vivantes: apprendre, enseigner, évaluer*. Un cadre européen commun de référence.
25. *Materiales didacticos*. Lengua Extranjera 1: Ingles/Bachillerato. Madrid, M.E.C., 1995.
26. Mîndicanu V. *Etica profesională*. Chișinău, Editura Lyceum, 2001.
27. Mîndruț O., Mîndruț M. *Curriculum și dezvoltare curriculară*. În Rev. de Pedagogie, Institutul de Științe ale Educației. București, nr. 3–4, 1994, p. 51–56.
28. Oghină D., Stancu R, Ștefănescu D.-O. *Profiluri de formare și obiective transdisciplinare pentru învățămîntul general*/Revista de pedagogie, nr. 3–4. București, 1994, p. 43–50.
29. O'Sullivan Tim, John Hartley, Danny Sminders, Martin Montgomery, John Fiske. *Concepte Fundamentale din Științele Comunicării și Studiile Culturale*. Ediția 2-a. București, Editura Polirom, 2001, 389 p.
30. Pîslaru V., Crișan AI. ș.a. *Curriculum disciplinar de limbă și literatură română*/Clasele V–IX. Chișinău, Editura Știința, 1997.
31. *Predarea și învățarea limbii prin comunicare*. Ghidul profesorului. Chișinău, Cartier Educațional, 2003, 204 p.
32. *Teoria și metodologia curriculumului universitar*. CEP USM, Chișinău, 2003.
33. <http://www.doe.mass.edu/frameworks/current.html> (pagini consultate pe 12.12.2008).
34. Primlangues <http://www.primlangues.education.fr> (pagini consultate pe 24.09.2008).
35. <http://bonjourdefrance.com> (pagini consultate pe 12.12.2008).
36. <http://clicnet.swarthmore.edu/fle.html> (pagini consultate pe 14.12.2008).
37. http://www.coe.int/T/DG4/Portfolio/documents/Guide-pour-utilisateurs-Avril_02.doc (pagini consultate pe 16.12.2008).
38. <http://www.coe.int/T/DG4/Portfolio/documents/cadrecommun.pdf>. (pagini consultate pe 21.12.2008).
39. http://www.didierfle.com/et_toi/ (pagini consultate pe 22.12.2008).
40. <http://www.lepointdufle.net> (pagini consultate pe 27.12.2008).